

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani
Katedra za mednarodnopravne znanosti

Diplomska naloga

**Svet OZN za človekove pravice, proces ustanavljanja in primerjava s
Komisijo za človekove pravice**

Avtorica: Nina Ban
Mentor: prof. dr. Danilo Türk

Ljubljana, september 2007

Iskreno se zahvaljujem prof. dr. Danilu Türku za strokovno pomoč, koristne nasvete in vzpodbudne besede ter as. dr. Vasilki Sancin, ki mi je dala idejo za diplomsko nalogo. Na koncu pa gre zahvala še Roku za pomoč pri iskanju literature, Matjažu za tehnično pomoč ter družini in vsem prijateljem za njihovo potrpežljivost in razumevanje.

Povzetek

Komisijo za človekove pravice so že dalj časa pestile težave zaradi pomanjkanja časa in neučinkovitosti pri obravnavanju grobih in sistematičnih kršitev človekovih pravic. Njene članice so se bolj kot s svojimi mandati ukvarjale s tem kako se izogniti obsodbi s strani mednarodne skupnosti v različnih postopkih. Vedno glasnejše so postajale zahteve po temeljiti reformi tega temeljnega organa varstva človekovih pravic, ki so se sprevrgle v ideje o zamenjavi Komisije z novim organom. S to revolucionarno idejo je prvi prodril Visoki Panel za grožnje, izzive in spremembe v svojem poročilu, ki je predlagal ustanovitev univerzalnega Sveta za človekove pravice. Predlog je dalje podprl generalni sekretar v Svojem poročilu *In Larger Freedom*, v katerem pa predlaga ustanovitev številčno manjšega Sveta. Na Svetovnem zasedanju 2005 so države članice Združenih narodov z močno večino glasovale za Resolucijo 60/251, s katero je bil ustanovljen Svet za človekove pravice. Ta pa po novem ni več pomožni organ Ekonomskega in socialnega sveta, temveč pomožni organ Generalne skupščine, kar ga postavlja v mnogo boljši položaj glede sprejemanja resolucij.

Svet v skladu z Resolucijo 60/251 prevzema sistem posebnih poročevalcev ter tematske in državne postopke, uvaja pa tudi bistveno novost in sicer Univerzalni periodični pregled. Članstvo v Svetu formalno sicer ni pogojevano, vendar pa se pri volitvah novih članic upošteva njihovo delovanje na področju človekovih pravic ter njihova prostovoljna zaobljuba o spoštovanju le teh.

Novoustanovljeni Svet, se tako ukvarja z vsebinsko identičnimi vprašanji kot nekdanja Komisija in posledično ga pestijo tudi podobne težave. Z dosedanjimi petimi zasedanji si je uspel nakopati veliko mednarodno kritiko, ki ga obtožuje neučinkovitosti pri obravnavanju kršitev človekovih pravic. Glede na to, da proces ustanavljanja še ni gotov pa nekateri še vedno gojimo upanje, da bo uspel odpraviti napake nekdanje Komisije in začel resno obravnavati vse kršitve ki terjajo njegovo pozornost.

Summary

UN Human Rights Commission has long time been troubled by a severe lack of time and inefficiency at dealing with gross and systematic violations of human rights. Its members seem to be more occupied with pulling political favors to avoid conviction under different procedures, then with actually fulfilling the mandates to which they were elected into. Requests for a thorough reform of this basic human rights organ kept getting louder and eventually they transformed into demands of replacement of the Commission with a new human rights body. The first brake-through came with High Level Panel Report, which introduced the term Human Rights Council, a body in which the membership would be universal. The idea was adopted by the Secretary General in its In Larger Freedom Report, with significant difference as to the size of the Council. He suggested that Member States should agree to replace the Commission on Human Rights with a smaller standing Human Rights Council. 2005 World Summit supported the idea and with a vast majority voted for the Resolution 60/251, which establishes the new Human Rights Council. The Resolution further states that the Council is a subsidiary organ of the General Assembly as oppose to the Commission, which was a subsidiary organ of ECOSOC. This places the Council in a much better position when it comes to adopting resolutions.

In accordance with the Resolution the new Council assumes the system of special procedures, as well as country and thematic procedures. Moreover, the Council has to undertake a universal periodic review, which is a completely new instrument.

Membership in the Council is open to all States members of the UN and no formal criteria are posed upon them when running for the Council. However, when being considered for membership, their contribution in the area of human rights as well as their voluntary pledge to promote and protect human rights, are taken into account.

The new Council, which deals with thematically identical questions as the former Commission, is faced with similar problems as the latter once was. With its only 5 meetings has the new council already garnered a level of condemnation that its predecessor took decades to achieve.

KAZALO

1. Seznam uporabljenih kratic.....	5
2. Uvod	6
3. Mehanizmi za zaščito in pospeševanje človekovih pravic.....	8
3.1. Človekove pravice v sistemu Združenih narodov.....	8
3.2. Mehanizmi nadzorovanja izvrševanja človekovih pravic.....	8
3.2.1. Telesa ustanovljena z Ustanovno listino ZN	9
3.2.2. Telesa ustanovljena z različnimi mednarodnimi pogodbami.....	9
3.3. Urad visokega komisarja za človekove pravice.....	10
3.4. Vloga Nevladnih organizacij	10
4. Komisija ZN za človekove pravice	12
4.1. Splošno o Komisiji.....	12
4.2. Glavne naloge Komisije.....	12
4.2.1. Postavljanje standarda varstva človekovih pravic	12
4.2.2. Odgovarjanje na kršitve človekovih pravic – posebni postopki:.....	13
4.2.2.1. Splošno o posebnih postopkih	13
4.2.2.2. Zgodnji zgodovinski razvoj posebnih postopkov	13
4.2.2.3. Posebni postopki glede držav	15
4.2.2.3.1. Resolucija 1235.....	15
4.2.2.3.2. Resolucija 1503.....	17
4.2.2.4. Tematski posebni postopki	20
4.2.3. Promocija človekovih pravic	21
4.2.4. Pojasnjevanje vsebinskih vprašanj.....	22
4.2.5. Zagotavljanje foruma, na katerem se javno razpravlja o vseh aktualnih vprašanjih, povezanih s človekovimi pravicami.....	22
5. Proces nastajanja Sveta za človekove pravice.....	23
5.1. Razlogi za začetek reforme.....	23
5.2. Kratek kronološki potek ustanovitve Sveta za človekove pravice.....	24
5.3. Posamezni akti reforme	24
5.3.1. Visoki panel	24
5.3.2. In Larger Freedom (21. Marec 2005)	25
5.3.3. Svetovno zasedanje 2005.....	26
5.3.4. Resolucija 60/251 (15. marec 2006).....	26
6. Svet za človekove pravice	27
6.1. Položaj Sveta znotraj sistema ZN (§ 1)	27
6.2. Število, regionalna razporeditev ter volitve članic Sveta (§ 7).....	28
6.2.1. Volitve članic Sveta	28
6.2.2. Število članic Sveta.....	28
6.2.3. Regionalna razporeditev članic Sveta.....	29
6.3. Kriteriji za članstvo (§ 8, 9).....	30
6.3.1. Posamezni predlogi glede kriterijev	31
6.3.1.1. Poročilo W. Kālina in C. Jimenez.....	31
6.3.1.2. NGO.....	33
6.3.1.3. In Larger Freedom poročilo	33
6.3.1.4. Poročilo Visokega panela	33
6.3.2. Resolucija 60/251	33
6.4. Pogostost zasedanj (§ 10)	34

6.5. Univerzalni periodični pregled (§ 5/e).....	35
6.5.1. Razlogi za uvedbo UPR.....	35
6.5.2. Splošno o UPR.....	36
6.5.3. Osnova, načela in namen postopka.....	36
6.5.4. Pogostost in vrstni red preiskovanih držav.....	37
6.5.5. Potek postopka.....	38
6.6. Posebni postopki in postopek pritožbe (§ 6).....	39
6.6.1. Posebni postopki.....	39
6.6.2. Postopek pritožbe (postopek 1503).....	40
7. Prihodnost Sveta za človekove pravice.....	43
7.1. Trenutne članice.....	43
7.2. Dosedanje delo sveta.....	44
7.2.1. Redna zasedanja.....	44
7.2.1.1. Prvo zasedanje.....	44
7.2.1.2. Drugo zasedanje.....	45
7.2.1.3. Tretje zasedanje.....	46
7.2.1.4. Četrto zasedanje.....	46
7.2.1.5. Peto zasedanje.....	47
7.2.1.6. Šesto zasedanje.....	47
7.2.2. Izredna zasedanja sveta.....	48
7.3. Odprta vprašanja.....	49
7.3.1. Ali je Svet uresničil svoja pričakovanja.....	49
7.3.2. Svet kot principalni organ.....	50
8. Zaključek.....	51
9. Seznam literature.....	52
9.1. Monografije.....	52
9.2. Članki.....	52
9.3. UN Dokumenti.....	53
9.4. Poročila.....	54
9.5. Govori in izjave.....	54
9.6. Razno.....	55
10. Priloge.....	56
10.1. Priloga 1: Umestitev varstva človekovih pravic v sistem ZN (vir: Alston, P.: Critical Appraisal of the UN Human Rights Regime; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights, a critical appraisal (1992); p. 6, 7.).....	56
10.2. Priloga 2: Resolucija 60/251.....	57

1. Seznam uporabljenih kratic

CERD - Deklaracija o odpravi vseh vrst rasne diskriminacije – Convention on Elimination of all forms of Racial Discrimination

ECOSOC - Ekonomski in socialni svet – Economic and Social Council

GA - Generalna Skupščina – General Assembly

HRW – Human Rights Watch

Komisija - Komisija za človekove pravice – Commission on Human Rights

MOD - Mednarodna organizacija dela - International Labor Organization

NGO - Nevladne organizacije – Non-governmental Organizations

OHCHR – Urad visokega komisarja za človekove pravice – Office of the High Commissioner for Human Rights

OZN - Organizacija združenih narodov – United Nations Organization

Podkomisija - Podkomisija za promocijo in zaščito človekovih pravic – Sub Commission on Promotion and Protection of Human Rights

SG - Generalni sekretar – Secretary General

Svet - Svet za človekove pravice – Human Rights Council [HRC]

UPR - Univerzalni obdobjni pregled – Universal Periodic Review / Peer Review

Ustanovna listina – Ustanovna listina Združenih narodov – Charter of the United Nations

Visoki panel - Visoki panel za grožnje, izzive in spremembe – High-level on Threats, Challenges and Change

ZN - Združeni narodi – United Nations

2. Uvod

Človekove pravice, ki so zbrane v Univerzalni deklaraciji o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah iz leta 1948 in obeh Paktih o človekovih pravicah iz leta 1966, so univerzalni credo svetovne skupnosti, ki jo poseblja Organizacija združenih narodov [OZN] / Združeni narodi [ZN]. Da ne bi ostale le mrtva črka na papirju oz. publicia v govorih visokih predstavnikov vlad in mednarodnih organizacij, je v okviru OZN potrebno vzpostaviti mehanizem, ki bo omogočil njihovo učinkovito varstvo.

Sprva je bila s tem namenom ustanovljena Komisija za človekove pravice [Komisija], ki pa je že na samem začetku sprejela izjavo o nevmešavanju v suverenost držav, tudi kadar te grobo in množično kršijo temeljne človekove pravice. S tem je Komisija postala zgolj malo več kot forum za razpravo o človekovih pravicah, ki ni bil sposoben učinkovito odgovoriti na kršitve človekovih pravic. Ker številne parcialne reforme Komisije niso prinesle ustreznega rezultata, je nastala potreba po celoviti prenovi sistema varstva človekovih pravic v okviru OZN. Komisijo je v končni fazi zamenjal Svet za človekove pravice [Svet], ki je institucionalno bolj opremljen za boj proti kršiteljicam človekovih pravic.

V nalogi bom predstavila proces nastajanja Sveta in njegove metode obravnavanja kršitev človekovih pravic. Preden pa predstavimo nastanek Sveta je potrebno razumevanje celotnega sistema varstva človekovih pravic v okviru Združenih narodov. Tako bom v tretjem poglavju pregledno predstavila različna telesa, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic, in nevladne organizacije [NGO], ki so pomemben člen pri varstvu človekovih pravic.

V četrtem poglavju bom obravnavala Komisijo za človekove pravice kot predhodnico Sveta. Zlasti bom podrobneje predstavila sistem posebnih postopkov, ki so bili dalj časa jabolko spora med državami in ki so v končni fazi tudi botrovali k preoblikovanju Komisije v Svet. Obenem je poznavanje posebnih postopkov pomembno zaradi dejstva, da so ti še danes vodilni mehanizem obravnavanja kršitev človekovih pravic, saj jih je prevzel in modificiral novoustanovljeni Svet.

Ideja o preoblikovanju Komisije se je postopno razvijala v različnih govorih in poročilih, svojo končno obliko pa je dobila v Resoluciji 60/251. Tako bodo v petem

poglavju prikazane posamezne faze reforme, od prvotne omembe v govoru generalnega sekretarja ZN novembra 2003 do konstituiranja Sveta 15. marca 2006.

V naslednjem poglavju se bom spustila v analizo modalitet Sveta, kot jih določa Resolucija 60/251. Hkrati tudi postavlja enoletni rok za uvedbo novega mehanizma univerzalnega periodičnega pregleda, reformo posebnih postopkov in postopka pritožbe. Vsi ti mehanizmi so bili dokončno oblikovani z Resolucijo Sveta 5/1 ter bodo predstavljeni v zadnjih dveh točkah šestega poglavja.

Diplomsko nalogo zaokrožujem s trenutnim stanjem članstva v Svetu in njegovim dosedanjim delom. To je v prvem letu njegovega delovanja potekalo na petih rednih in štirih izrednih zasedanjih. Poglavje zaključujem z odprtimi vprašanji, ki vsebujejo tako javno kot tudi moje mnenje o prihodnosti Sveta.

Diplomskemu delu dodajam dve prilogi in sicer umestitev Sveta za človekove pravice v sistem ZN ter Resolucijo 60/251.

3. Mehanizmi za zaščito in pospeševanje človekovih pravic

3.1. Človekove pravice v sistemu Združenih narodov

Ustanovna listina ZN [Ustanovna listina] v 1., 55. in 56. členu določa, da so promocija in zaščita človekovih pravic poglavitni cilji ZN.¹ V skladu s tem zavezuje organizacijo, da služi kot center za sodelovanje in harmonizacijo ukrepov v zvezi s človekovimi pravicami, hkrati pa tudi poziva članice, da sprejemajo tako skupne kot tudi individualne ukrepe za promocijo le-teh.² Človekove pravice so nadalje v Ustanovni listini omenjene na devetih mestih: v preambuli in členih: 1, 8, 13, 55, 56, 62, 68 in 76.³

Ustanovna listina daje pooblastilo Generalni skupščini [GA] ter Ekonomskemu in socialnemu svetu [ECOSOC], da razpravljata o človekovih pravicah, dajeta priporočila, izvajata študije in pripravljata pravne dokumente s tega področja.⁴ Poleg tega lahko ustanavljata komisije in druge subsidiarne organe, potrebne za izvrševanje njune funkcije.⁵

3.2. Mehanizmi nadzora izvrševanja človekovih pravic

Sistem Združenih narodov za pospeševanje in zaščito človekovih pravic je od leta 1970 dvotiren.⁶ Sestavljata ga dve glavni vrsti teles: telesa, ki so ustanovljena na podlagi Ustanovne listine ZN, na čelu s Svetom ZN za človekove pravice (nekdanjo Komisijo); ter

---

¹ Ustanovna listina ZN; 1., 55. in 56. čl.; Pennegård, A. B. M.: Overview over Human Rights – The Regime of the UN; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 31.

² Ibid.

³ Pennegård, A. M. B.: Overview over Human Rights – The Regime of the UN; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 32.

⁴ Ustanovna listina ZN; 10., 13., 62. in 64. čl.; Pennegård, A. M. B.: Overview over Human Rights – The Regime of the UN; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 32.

⁵ Pennegård, A. M. B.: Overview over Human Rights – The Regime of the UN; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 32.

⁶ Alston, P.: Critical Appraisal of the UN Human Rights Regime; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights, a critical appraisal (1992); p. 4.

telesa, ki so ustanovljena z različnimi mednarodnimi pogodbami.⁷ Večino teh teles podpira Oddelek za pogodbe in za Komisijo za človekove pravice Visokega komisariata za človekove pravice.⁸

3.2.1. Telesa ustanovljena z Ustanovno listino ZN

Legitimnost organov, ustanovljenih z Ustanovno listino ZN torej izvira iz določb o človekovih pravicah, ki so vsebovane v sami Ustanovni listini, zaradi česar imajo pomembni nalogi spodbujanja zavesti o spoštovanju človekovih pravic ter odgovarjanja na kršitve le-teh.⁹

Ti organi so:¹⁰

- Svet za človekove pravice;
- Komisija za človekove pravice;
- Posebni poročevalci, ki jih je ustanovila Komisija;
- Podkomisija za promocijo in zaščito človekovih pravic [Podkomisija].

3.2.2. Telesa ustanovljena z različnimi mednarodnimi pogodbami

Obstaja sedem organov, ustanovljenih z mednarodnimi pogodbami, katerih naloga je nadzorovanje izvrševanja mednarodnih pogodb o človekovih pravicah.¹¹

Ti organi so:¹²

- Odbor za človekove pravice;
- Odbor za ekonomske, socialne in kulturne pravice;
- Odbor za odpravo rasne diskriminacije;
- Odbor za odpravo diskriminacije žensk;
- Odbor proti mučenju;
- Odbor za pravice otrok;

---

⁷ <http://www.ohchr.org/english/bodies/index.htm>.

⁸ Ibid.

⁹ Alston, P.: *Critical Appraisal of the UN Human Rights Regime*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights, a critical appraisal* (1992); p. 4.

¹⁰ <http://www.ohchr.org/english/bodies/index.htm>.

¹¹ Alston, P.: *Critical Appraisal of the UN Human Rights Regime*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights, a critical appraisal* (1992); p. 4.

¹² <http://www.ohchr.org/english/bodies/index.htm>.

- Odbor za pravice delavcev migrantov.

3.3. Urad visokega komisarja za človekove pravice

Urad visokega komisarja za človekove pravice [OHCHR], ki je bil ustanovljen z Resolucijo 48/141¹³, je oddelek Sekretariata Združenih narodov¹⁴ z mandatom promocije in zaščite vseh človekovih pravic, ki so navedene v Ustanovni listini ZN ter ostalih mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah.¹⁵ Njegove glavne naloge so preprečevanje kršitev, zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic, spodbujanje mednarodnega sodelovanja z namenom njihove zaščite, koordinacija tovrstnih aktivnosti preko ZN ter krepitev vloge ZN v sistemu zaščite človekovih pravic.¹⁶ Subsidiarna naloga Komisariata pa je integracija varstva človekovih pravic v vse delo agencij ZN.

3.4. Vloga Nevladnih organizacij

Nevladne organizacije so od držav neodvisne organizacije, ki jih sestavljajo posamezniki ali skupine posameznikov, in imajo podružnice v različnih državah.¹⁷

Ustanovna listina v 71. členu določa: »Ekonomski in socialni svet sme ukreniti vse, kar je primerno za posvetovanje z nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z zadevami, spadajočimi v njegovo pristojnost...«¹⁸.

Vloga NGO je bistvena za delovanje mehanizma človekovih pravic, saj brez njihovega sodelovanja ta ne bi mogel funkcionirati. Sodelujejo pri sestavljanju osnutkov dokumentov, ustanavljanju mehanizmov za implementacijo in nadzor nad spoštovanjem človekovih pravic ter posredujejo informacije, ki so bistvene za funkcioniranje teh

---

¹³ GA Res. 48/141; High Commissioner for the promotion and protection of human rights; § 1.

¹⁴ GA Res. 48/141; High Commissioner for the promotion and protection of human rights; § 4; Alston, P.: Neither Fish nor Fowl: The Quest to Define the Role of the UN High Commissioner for Human Rights; 2 EJIL (1997); p. 324.

¹⁵ GA Res. 48/141; High Commissioner for the promotion and protection of human rights; § 4 (a); Mukherjee, B.: United Nations High Commissioner for Human Rights: Challenges and Opportunities; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 393.

¹⁶ <http://www.ohchr.org/english/about/>.

¹⁷ Epps, V.: International Law (2005); p. 276.

¹⁸ Ustanovna listina ZN; 71. čl.

mehanizmov. Njihovo sodelovanje je pogojeno z akreditacijo pri Združenih narodih, s katero pridobijo svetovalni status (consultative status).

ECOSOC je v Resoluciji 1996/31¹⁹ določil tri vrste svetovalnega statusa:

1. Splošen svetovalni status (22. točka Resolucije);
2. Specialen svetovalni status (23. točka Resolucije);
3. Občasni svetovalni status (24. točka Resolucije).

V primeru individualnih kršitev človekovih pravic igrajo NGO manjšo vlogo, kajti, razen izjemoma, same ne morejo vložiti pritožbe zaradi kršitve človekovih pravic, če niso bile same njihove žrtve.²⁰ Preostane jim samo možnost informiranja žrtev o možnosti pritožbe.²¹ Njihova vloga pa postane bistvena v primeru sistematičnih in obsežnih kršitev, saj so ponavadi one tiste, ki opozarjajo na kršitve ter posredujejo informacije o stanju.²²

---

¹⁹ ECOSOC Res. 1996/31.

²⁰ Brett, R.: Role of NGOs – An Overview; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 851.

²¹ Brett, R.: Role of NGOs – An Overview; v: Alfredsson, G.; Grimheden, J.; Ramcharan, B. G.; de Zayas, A. (ed.): International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p.852.

²² Ibid.

4. Komisija ZN za človekove pravice

4.1. Splošno o Komisiji

Na podlagi 68. člena Ustanovne listine²³ je ECOSOC na svojem prvem zasedanju leta 1946 ustanovil dve funkcionalni komisiji: Komisijo za človekove pravice in Komisijo o statusu žensk.²⁴ Komisija za človekove pravice je bila subsidiaren organ ECOSOC-a, ki se je ukvarjal s problematiko varstva človekovih pravic. Število njenih članic se je tekom let povečevalo, tako da je bila na koncu sestavljena iz 53 držav.

Takoj po ustanovitvi je Komisija ustanovila še svoj subsidiarni organ, imenovan Podkomisija za promocijo in zaščito človekovih pravic [Podkomisija], katero je sestavljalo 26 strokovnjakov, ki so jih volile države članice Komisije.²⁵

Komisija ni bila stalen organ, temveč se je sestajala na vsakoletnem zasedanju, ki je trajalo šest tednov ter je potekalo marca in aprila v Ženevi.

V nadaljevanju te točke bom predstavila zgodovinski razvoj Komisije od načela nevmešavanja v suverenost držav, do ustanovitve posebnih postopkov in problema selektivnosti. To je namreč bistvenega pomena za razumevanje razlogov, ki so pripeljali do ustanovitve Sveta za človekove pravice kot naslednika Komisije.

4.2. Glavne naloge Komisije²⁶

4.2.1. Postavljanje standarda varstva človekovih pravic

Do začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja je bilo postavljanje standarda varstva človekovih pravic primarna naloga Komisije.²⁷ Komisija je bila med drugim

---

²³ »*Ekonomski in socialni svet postavlja komisije na ekonomskem in socialnem področju in za pospeševanje človekovih pravic, kakor tudi druge take komisije, ki bi bile potrebne za opravljanje njegovih funkcij.*«

²⁴ Ghana, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p.695.

²⁵ Sinha, M. K.: Commission on Human Rights to Human Rights Council: A Long Journey; 46 Indian Journal of International law (2006); p. 265.

²⁶ Kālin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 4, 5.

²⁷ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 131.

odgovorna za pripravo Univerzalne deklaracije o človekovih pravicah iz leta 1948, Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah iz leta 1966 ter Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966.²⁸ Kljub temu velikemu prispevku je Komisija zanemarila veliko drugih pomembnih področij varstva človekovih pravic. Tako na primer ni sodelovala pri pripravi Konvencije o preprečevanju in kaznovanju genocida, Konvencije o preprečevanju trgovanja z ljudmi in izkoriščanju drugih za prostitucijo, več konvencij s področja pravic žensk ...²⁹

4.2.2. Odgovarjanje na kršitve človekovih pravic – posebni postopki:

4.2.2.1. Splošno o posebnih postopkih

ZN poznajo dva sistema nadzornih mehanizmov: tiste, ki so jih ustanovile mednarodne pogodbe (t.i. postopki ustanovljeni z mednarodnimi pogodbami), in tiste, ki jih je ustanovila Komisija (t.i. posebni postopki).³⁰ Slednji se dalje delijo na tematske posebne postopke in posebne postopke glede na države.³¹ Posebni postopki glede na države preiskujejo kršitev človekovih pravic znotraj posamezne države, medtem ko tematski posebni postopki preverjajo spoštovanje določene človekove pravice po vsem svetu.³² Trenutno obstaja 28 tematskih in 10 posebnih postopkov glede na države.³³

4.2.2.2. Zgodnji zgodovinski razvoj posebnih postopkov

Komisija je na svojem prvem zasedanju januarja leta 1947 sprejela stališče, da nima pooblastila sprejemati ukrepov v zvezi s kršitvami človekovih pravic v posamezni državi.³⁴ V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je tok dogodkov vodil do tega, da se je ta

---

²⁸ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 131.

²⁹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 131, 132.

³⁰ Rodley, N.: United Nations Human Rights Treaty Bodies and Special Procedures of the Commission on Human Rights – Complementary or Competition?; 4 HRQ (2005); p. 882, 883.

³¹ Ibid.

³² <http://www.ohchr.org/english/bodies/chr/special/index.htm>.

³³ Ibid.

³⁴ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 129, 139; James, M.: The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond (1999); p. 75.

doktrina nevmešavanja v suverenost držav spremenila.³⁵ Na to je vplivalo širjenje članstva v ZN, predvsem s strani novo osvobojenih držav iz Azije in Afrike, ter sprejetje Deklaracije o odpravi vseh vrst rasne diskriminacije [CERD] iz leta 1965.³⁶ Ta deklaracija je prva uvedla možnost predložitve tako skupinske kot individualne pritožbe v obravnavo Komisiji zoper države, ki so sprejele postopek iz te deklaracije.³⁷ Obenem je CERD služila kot podlaga za prvi protokol h Paktu o državljanskih in političnih pravicah, ki je bil drugi pravni akt, ki je dopuščal možnost pritožb zoper države kršiteljice.³⁸ Kljub temu da je moralo preteči še veliko časa preden sta se ta dva postopka uveljavila, pa še to le v omejenem obsegu zaradi majhnega števila držav, ki so ju ratificirale, pa predstavljata pomemben preboj načela nevmešavanja v suverenost države.³⁹

Na razvoj posebnih postopkov je najbolj vplivala odločitev držav tretjega sveta, ki so jih podpirale tudi vzhodnoevropske države, o tem, da je treba ustanoviti splošen pritožbeni postopek, ki ne bi temeljil na mednarodnih pogodbah.⁴⁰ Ta postopek naj bi služil kot dodatno sredstvo v boju proti rasistični in kolonialni politiki, ki je bila še posebej izrazita v Južni Afriki.⁴¹ Čeprav je Komisija prejela številne individualne pritožbe iz te države, je začela ukrepati šele, ko jo je na to problematiko leta 1965 opozoril tudi posebni Komite za dekolonizacijo (drugače imenovan tudi Komite štiriindvajsetih).⁴² Prav tako je še istega leta ECOSOC pozval Komisijo, da naj prednostno obravnava vprašanje kršitev človekovih pravic s poudarkom na rasni diskriminaciji, segregaciji in apartheidu v vseh državah, še posebej pa v kolonialnih in drugih odvisnih državah ter da predstavi svoja gledanja, kako ustaviti te kršitve.⁴³ V Komisiji je kmalu prevladalo stališče, da je omejitev kršitev na te države neutemeljena.⁴⁴ Posledično je GA mandat Komisije za obravnavanje kršitev razširila na vse države, kjer se dogajajo kršitve.⁴⁵ Kljub temu da je bila s tem

---

³⁵ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 142, 143.

³⁶ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 143.

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

⁴² Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 143, 144 .

⁴³ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 144 .

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid.

prvotno mišljena le rasna diskriminacija, je ta mandat odprl vrata dvema novima postopkoma: Postopku 1235 in Postopku 1503.⁴⁶

4.2.2.3. Posebni postopki glede držav

Zgodovinsko so se najprej razvili posebni postopki glede držav, ki temeljijo na že omenjenih Resolucijah 1235 ter 1503.

4.2.2.3.1. Resolucija 1235

Začetki Postopka 1235 so bili počasni.⁴⁷ Temeljili so na treh precedensih, tako imenovanih "nesveta trojica", ki je vsebovala že omenjeno Južno Afriko, zasedena palestinska ozemlja in Čile.⁴⁸ Postopke zoper te države so prvotno bolj kot pravilo obravnavali kot sui generis postopke.⁴⁹

Dogajanja v Južni Afriki, kot prvi iz trojice, so vodila do tega, da je ECOSOC na pobudo Komisije leta 1967 sprejel Resolucijo 1235, ki predstavlja podlago za vsakoletno zasedanje Komisije, na katerem ta javno razpravlja o grobih kršitvah človekovih pravic.⁵⁰ V tem pogledu ta postopek predstavlja metodo izvajanja javnega pritiska na države kršiteljice, hkrati pa je najboljši prikaz tega, kako se je mandat Komisije tekom časa širil.⁵¹

Komisija je izdala Resolucijo 2 (XXIII), s katero je ustanovila delovno skupino strokovnjakov za človekove pravice za Južno Afriko in s tem postavila precedens formalnega vmešavanja Komisije v situacije v posameznih državah.⁵² Z drugo Resolucijo 8 (XXIII) je bil ustanovljen postopek za obravnavanje situacij kršitev človekovih pravic.⁵³ Obsegal je tri faze: najprej je Podkomisija pregledala pritožbe (complaints, v tem primeru imenovane communications) z namenom izluščiti vzorce hudih kršitev človekovih

---

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 158.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 144, 155.

⁵¹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 155.

⁵² Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 156.

⁵³ Ibid.

pravic.⁵⁴ Dalje je Komisija preverila, če te kršitve spadajo v njen krog pristojnosti in v končni fazi je svoje ugotovitve poročala ECOSOC-u.⁵⁵ Faze so se tekom časa zabrisale, ostala pa sta oba bistvena vidika postopka: javna debata o kršitvah in kršiteljicah ter preiskava vseh situacij, ki se Komisiji zdijo relevantne.⁵⁶

Delovna skupina strokovnjakov za človekove pravice v Južni Afriki se je preoblikovala v posebno delovno skupino strokovnjakov, da bi preiskala domnevane kršitve človekovih pravic na zasedenih palestinskih ozemljih.⁵⁷ Kljub temu da so sosednje države sodelovale s posebno skupino, je Izrael zavrnil svoje sodelovanje.⁵⁸ Skupina je bila razpuščena leta 1970, ker je GA imenovala svojo posebno skupino za preiskavo izraelske prakse spoštovanja človekovih pravic na zasedenem palestinskem ozemlju.⁵⁹ Pomen primera zasedenih palestinskih ozemelj je v tem, da postavlja drugi precedens na področju uporabe Postopka 1235.⁶⁰

Primer Čila je pomemben zaradi dejstva, da je bila to prva država pod drobnogledom Komisije, v kateri ni šlo niti za rasizem niti za dekolonizacijo.⁶¹ Hkrati je bil Čile prvi primer, ki je pritegnil pozornost Komisije, potem ko je ta prezrla vrsto pritožb s celega sveta.⁶² Obstaja več razlogov, zakaj je Komisija začela obravnavati ravno to državo: Čile ima dolgo demokratično tradicijo, okoliščine državljanske vojne so bile še posebej krvave, vlada, ki je bila strmoglavljena, je bila del gibanja neuvršenih, dokumentirano je bilo vmešavanje ZDA v državljansko vojno, pa tudi Mednarodna organizacija dela [MOD] je že imenovala svojo komisijo za preiskavo okoliščin.⁶³

Kot že rečeno, so bile Južna Afrika, zasedena palestinska ozemlja ter Čile izjeme, ki so imele vsaka svojo točko na dnevnem redu.⁶⁴ Šele v poznih sedemdesetih je Komisija začela sprejemati resolucije glede držav po svoji točki dnevnega reda, imenovani Vprašanja kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin v kateremkoli delu sveta, s

---

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 157.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 157, 158.

⁶⁰ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 158.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 158; James, M.: The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond (1999); p. 79.

posebnim poudarkom na kolonialnih in drugih odvisnih državah in teritorijih (t.i. zloglasna deveta točka dnevnega reda).⁶⁵

Postopek 1235 se je počasi odpiral.⁶⁶ K temu je botrovalo predvsem vedno bolj informirano javno mnenje, ki so ga ustvarile nevladne organizacije, kot je Amnesty International.⁶⁷ Te so začele zagotavljati večino informacij tako za postopke zoper države kot tudi za tematske postopke.⁶⁸ Prvi resni poskus odpiranja Postopka se je zgodil leta 1978, ko je Komisija od vlade demokratične Kapucheje zahtevala, da odgovori na očitane ji kršitve človekovih pravic.⁶⁹ Že naslednje leto je Komisija obsodila režim v Nikaragvi, poslala telegram Gvatemali, v katerem je izrazila svojo zaskrbljenost glede umora bivšega ministra za zunanje zadeve in sprejela ukrepe glede Ekvatorialne Gvineje.⁷⁰ Ta država je še posebej pomembna, ker je bila prva država, ki je bila prenesena iz Postopka 1503 in hkrati prva država izven "nesvete trojice", ki jo je preiskovala Komisija.⁷¹ Sledile so še preiskave v nekaterih državah, od leta 1980 pa se je število izdanih resolucij bistveno povzpelo.⁷²

Kljub temu da Resolucija 1235 pomeni velik korak naprej od načela nevmešavanja v notranje zadeve držav, pa ima še vedno veliko hudih pomanjkljivosti. Reakcijski čas je predolg, potencialne sankcije so preveč oddaljene in razpon drugih pritiskov na države, s katerimi Komisija operira v tem postopku, je preveč obsežen, da bi lahko trdili, da Postopek 1235 pomeni bistveno spremembo na področju varstva človekovih pravic.⁷³

4.2.2.3.2. Resolucija 1503

Tri leta po Resoluciji 1235 (se pravi leta 1970) je Komisija sprejela Resolucijo 1503, ki ustanavlja drugi, tokrat tajni postopek.⁷⁴ Kljub temu da postopek temelji na

---

⁶⁵ James, M.: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 79.

⁶⁶ Alston, P.: *The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 159.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ James, M.: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 77.

⁶⁹ Alston, P.: *The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 159.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Ibid.

⁷² Alston, P.: *The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 160.

⁷³ Alston, P.: *The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 172.

⁷⁴ ECOSOC Res. 1503; § 7 (c); James, M.: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 76.

Resoluciji 1235, pa uvaja tudi bistvene novosti in sicer to, da temelji na individualnih pritožbah.⁷⁵ Vendar pa je napačno gledanje, da ta postopek omogoča pritožbe posameznikom, skupinam posameznikov ali nevladnim organizacijam, saj njihove pritožbe, sicer imenovane komunikacije, Komisiji predstavljajo le podlago za identifikacijo grobih in sistematičnih kršitev.⁷⁶ V tem smislu posamezne žrtve služijo Komisiji zgolj kot dokazno gradivo. Posamezen primer kršitev človekovih pravic tako lahko privede do ukrepanja zgolj v primeru, ko je podprt z zadostnimi podobnimi primeri.⁷⁷

V prvih sedmih letih po ustanovitvi se je Postopek 1503 razvil bistveno preko meja, ki jih je načrtala Resolucija.⁷⁸ V grobem tako obsega štiri stopnje.⁷⁹ Postopek začne delovna skupina za komunikacije, ki spada pod Podkomisijo, s tem da pregleda različne pritožbe, ki jih je prejela preteklo leto. Nato nekatere izmed njih posreduje Podkomisiji.⁸⁰ Na drugi stopnji celotna Podkomisija glasuje, katere izmed predlaganih primerov bo poslala naprej na Komisijo, katere bo zavrnila in katere bo v ponovni obzir vzela prihodnje leto.⁸¹ Pritožnik o poteku tega postopka ni obveščen, državo, zoper katero je podana pritožba, pa se pozove, da predloži pisno poročilo ter se brani pred obtožbami.⁸² S tem se ustvarja velika neenakost med posamezniki in domnevnimi državami kršiteljicami.⁸³ Na tretji stopnji postopka Komisija ustanovi svojo delovno skupino za situacije, katere naloga je pripraviti predloge za morebitne ukrepe Komisije.⁸⁴ V zaključni, četrti fazi, Komisija na vsakoletnem zasedanju posveti nekaj dni obravnavi vseh predlaganih primerov.⁸⁵ Na zaključku zasedanja predsednik zasedanja razglasi samo imena držav, ki jih je Komisija obravnavala v Postopku 1503, medtem ko ne razkrije nobenih podrobnosti o obtožbah ali o ukrepih, ki jih je sprejela.⁸⁶ Ti ukrepi obsegajo: nadaljnje obravnavanje države v Postopku 1503, pošiljanje odposlancev za zbiranje nadaljnjih informacij, imenovanje ad hoc

---

⁷⁵ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 146; James, M.: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 76;

⁷⁶ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 146; James, M.: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights; The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 77, 78.

⁷⁷ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 146.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 147.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

komiteja, ki s soglasjem države lahko izvaja zaupno preiskavo, ali pa prenos primera v javni Postopek 1235.⁸⁷

Neuradni statistični podatki kažejo, da je Postopek 1503 zaobjel veliko število držav, ki so geografsko dokaj enakomerno razporejene. Prvi poskus obravnavanja držav je zajemal Grčijo, Iran in Portugalsko.⁸⁸ Podkomisija se je odločila zadevo odložiti za eno leto, z namenom dati državam več časa za odgovor na obtožbe.⁸⁹ Še posebej je dokumentirano zavlačevanje v primeru Grčije, ki je trajalo, dokler ni bila vojaška vlada v državi strmoglavljena.⁹⁰ Naslednji razvpiti primer je bila Uganda, katere predsednik Amin se je uspel izogibati javni obsodbi zaradi množičnih pobojev, vse dokler ni bil strmoglavljen.⁹¹ Še en primer, ki zamaje vero v učinkovitost Postopka 1503, je bil Urugvaj, ki je kljub hudim obtožbam zaradi slabega ravnanja z zaporniki ostal na listi zaupnega postopka celih sedem let brez kakršnekoli sankcije.⁹² Države so se javni obsodbi z lahkoto izognile s tem, da so sodelovale s Komisijo ter uvajale manjše spremembe, ki so jih predstavljale kot izboljšave.⁹³ Naslednji madež na ugledu Postopka 1503 so bila izginotja v Argentini v sedemdesetih in začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja.⁹⁴ Ob prvi pritožbi leta 1977 primer sploh ni uspel priti dalje od delovne skupine Podkomisije.⁹⁵ Kljub temu da je naslednje leto prišel do Podkomisije, pa se je tam zadeva zaključila.⁹⁶ Leta 1979 se je situacija v državi tako zaostрила, da je Komisija sprožila javni Postopek 1235, kljub temu da je primer po Postopku 1503 sploh še ni dosegel.⁹⁷

Postopek 1503 je imel mnogo pomanjkljivosti: zatrjevane kršitve ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic se nikoli ni jemalo resno; Komisija je obravnavala samo omejene kršitve državljskih in političnih pravic, kar je pomenilo, da je v praksi obravnavala predvsem države tretjega sveta; naenkrat je obravnavala samo šest do osem

---

⁸⁷ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 147, 148.

⁸⁸ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 148.

⁸⁹ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 149.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Ibid.

⁹² Ibid.

⁹³ Alston, P.: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, P. (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 150.

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid.

držav.⁹⁸ Vendar pa ne smemo zanemariti tudi pozitivnega vpliva Postopka 1503, še posebno njegove vloge pri ustvarjanju podlage za druge javne, na Resoluciji 1235 temelječe postopke odgovarjanja na kršitve človekovih pravic.⁹⁹ Prav tako je Postopek 1503 direktno pomagal določenim posameznikom, poleg tega pa je bilo veliko primerov iz tega Postopka prenesenih v javne postopke.¹⁰⁰

4.2.2.4. Tematski posebni postopki

Tako kot Postopek 1235 so tudi posebni tematski postopki posledica množičnih kršitev človekovih pravic, ki so se dogajale v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja.¹⁰¹ Vendar pa so po drugi strani tematski postopki tudi odgovor na problem selektivnosti, ki se je pojavljal pri posebnih postopkih glede držav. Kot bo v nadaljevanju ugotovljeno, je bilo v primeru Argentine, pri kateri so se tematski postopki prvič pojavili, skoraj nemogoče sprožiti postopek po Resoluciji 1235, saj je imela slednja premočno politično podporo v Komisiji.

Delovna skupina za prisiljena oz. neprostovoljna izginotja je bila ustanovljena leta 1980 kot odgovor na dogodke v Čilu in Argentini.¹⁰² V primeru Argentine niso bili sprejeti nobeni ukrepi, kljub temu da so bile množične kršitve javnosti znane že dalj časa, predvsem po zaslugi močnega lobiranja s strani diplomatskih predstavnikov države.¹⁰³ Leta 1980 so nevladne organizacije pod vodstvom Amnesty International sprožile veliko kampanjo in ukrep ZN je bil neizbežen.¹⁰⁴ Argentina je ugotovila, da je v njenem interesu, če se svetovna pozornost namesto nanjo preusmeri na določen krog kršitev človekovih pravic, v tem primeru na množična izginotja.¹⁰⁵ Ustanovitev Delovne skupine za prisiljena

---

⁹⁸ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 151.

⁹⁹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 152.

¹⁰⁰ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 151.

¹⁰¹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 173.

¹⁰² Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 173,174.

¹⁰³ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 174.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Ibid.

oz. neprostovoljna izginotja služi kot pomemben precedens, ki je odprl vrata drugim tematskim postopkom za določene kršitve človekovih pravic.¹⁰⁶

Tematski postopki imajo glede na svojo materijo določene posebnosti, ki jih ločijo od postopkov glede držav. Informacije, potrebne za preiskavo in pripravo poročila, se lahko pridobivajo od kateregakoli zanesljivega vira, zaradi česar se je razvilo tesno sodelovanje z nevladnimi organizacijami.¹⁰⁷ Preiskovalci delujejo na treh različnih nivojih: pregledati morajo individualne pritožbe, celotno stanje v posamezni državi ter splošno dinamiko kršitev človekovih pravic, ki so tema postopka.¹⁰⁸ Prav tako se je razvilo pet različnih metod pritiska na države: rutinske zahteve državi za informacije, zahteve za takojšnje ukrepanje, obiski držav, takojšnje posredovanje ter poročanje Komisiji.¹⁰⁹

Kljub temu da so prvotno tematske postopke umeščali med Postopka 1235 in 1503, pa ti postopki niso niti zaupni niti ne obravnavajo specifične države.¹¹⁰ Danes tako obstaja 10 postopkov glede držav in kar 28 tematskih postopkov.¹¹¹

4.2.3. Promocija človekovih pravic

Dejavnosti ZN s področja človekovih pravic se že tradicionalno delijo na varstvo in na promocijo človekovih pravic.¹¹² Poenostavljeno se vse aktivnosti, namenjene varstvu človekovih pravic ali odgovarjanju na kršitve le-teh, uvrščajo pod nalogo varstva človekovih pravic.¹¹³ Vse dejavnosti bolj splošne narave pa se smatrajo za promocijo človekovih pravic.¹¹⁴ Sem spada veliko število različnih dejavnosti, ki sicer nimajo veliko skupnega.¹¹⁵

---

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 176, 177.

¹⁰⁸ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 176.

¹⁰⁹ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 177.

¹¹⁰ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 175.

¹¹¹ <http://www.ohchr.org/english/bodies/chr/complaints.htm>.

¹¹² Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 181.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Ibid.

Z namenom promocije človekovih pravic je Komisija zagotavljala tehnično in svetovalno pomoč s področja človekovih pravic.¹¹⁶ Obenem je pozivala k ratifikaciji mednarodnih pogodb, k podpori aktivnostim s ciljem varstva človekovih pravic ter opravljala različne študije in izvajala seminarje.¹¹⁷

4.2.4. Pojasnjevanje vsebinskih vprašanj

Komisija je nalogo pojasnjevanja vsebinskih vprašanj izvajala s pomočjo študij, delovnih skupin, posebnih tematskih postopkov in postavljanjem standardov človekovih pravic.¹¹⁸

4.2.5. Zagotavljanje foruma, na katerem se javno razpravlja o vseh aktualnih vprašanjih, povezanih s človekovimi pravicami

Komisija je skoraj šest desetletij predstavljala forum, kjer so lahko tako države kot tudi nevladne organizacije ter strokovnjaki s področja varstva človekovih pravic z vsega sveta prosto izražali svoja mnenja.¹¹⁹

---

¹¹⁶ Kālin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 5.

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Kālin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 5; Sinha, M. K.: Commission on Human Rights to Human Rights Council: A Long Journey; 46 Indian Journal of International Law (2006); p. 266.

5. Proces nastajanja Sveta za človekove pravice

5.1. Razlogi za začetek reforme

Kot je bilo ugotovljeno že v prejšnjem poglavju, je Komisija za človekove pravice prehodila dolgo pot od svojega prvotnega načela nevmešavanja. Uvajala je vedno nove postopke, ki so postopoma omogočali tudi pritožbo posameznikom (Postopek 1503) ter obravnavala vedno več držav, bodisi s posebnimi postopki glede držav bodisi s tematskimi posebnimi postopki. Velik pečat na področju človekovih pravic pa je pustila predvsem pri postavljanju standarda človekovih pravic, saj je med drugim zaslužna za Univerzalno deklaracijo o človekovih pravicah, za dva mednarodna pakta (o državljanskih in političnih pravicah ter o socialnih, ekonomskih in kulturnih pravicah) ter za mnogo drugih temeljnih mednarodnih dokumentov s področja varstva človekovih pravic.¹²⁰ Vendar pa je Komisijo predvsem zaradi povečanja obravnavanih držav in zaradi sprejemanja vedno daljših resolucij vedno bolj pestila časovna stiska.¹²¹ Na svojih zadnjih zasedanjih se je tako bolj kot s problematiko človekovih pravic ukvarjala s svojim dnevnim redom.¹²² Kljub temu da je ta časovna stiska na koncu praktično onemogočala delovanje Komisije, pa ni bila odločilni razlog za reformo.¹²³ Mnenje, da je Komisija postala preveč spolitizirana, je kmalu preraslo v splošno prepričanje.¹²⁴ Določene države niso skušale pridobiti oz. obdržati članstvo v Komisiji z namenom varstva človekovih pravic, ampak z namenom obraniti se pred kritiko drugih.¹²⁵ Predvsem pa so izrabljale svoj politični vpliv, da bi se izognile javni obsodbi po deveti točki dnevnega reda imenovani Vprašanja kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin v kateremkoli delu sveta.¹²⁶ Posledično se je kredibilnost Komisije zelo zmanjšala, kar je metalo slabo luč tudi na celotno OZN.¹²⁷

---

¹²⁰ In Larger Freedom Report; § 181.

¹²¹ Hampson, F. J.: An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 8.

¹²² Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 14.

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Hampson, F. J.: An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 8.

¹²⁵ In Larger Freedom Report; § 181.

¹²⁶ Ghanea, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 697.

¹²⁷ In Larger Freedom Report; § 181.

5.2. Kratek kronološki potek ustanovitve Sveta za človekove pravice

23.9.2003: Govor Generalnega sekretarja [SG] v GA.

2.12.2004: Poročilo Visokega panela za grožnje, izzive in spremembe [Visoki panel].

21.3.2005: In Larger Freedom poročilo.

14.3.-22.4.2005: 61. zasedanje Komisije.

21.6. 2005: Odprta neformalna posvetovanja.

14.-16.6.2005: Svetovno zasedanje 2005.

24.10.2005: Svetovno zasedanje - Resolucija 60/1.

15.3.2006: GA Res 60/251 (Ustanovitev Sveta za človekove pravice).

27.3.2006: Komisija zaključi 62. (zadnjo) sejo.

19.6.-3.7.2006: prvo zasedanje Sveta za človekove pravice.

5.3. Posamezni akti reforme

Komisija se je vedno bolj utapljala v morju kritik in reforma je postajala neizbežna. Ideja o zamenjavi Komisije s Svetom za človekove pravice prvič izvira iz poročila Visokega panela iz decembra leta 2004.¹²⁸ Nadaljnji zagon je dobila v poročilu SG In Larger Freedom, uradno pa je bila sprejeta na svetovnem zasedanju septembra leta 2005.

5.3.1. Visoki panel

Leta 2003 je takratni generalni sekretar ZN Kofi Annan v svojem govoru v Generalni skupščini izjavil, da so se Združeni narodi znašli na razpotju zaradi novih globalnih izzivov.¹²⁹ Njegov predlog za ukrepanje je vključeval temeljito reformo Združenih narodov, zato je imenoval skupino šestnajstih strokovnjakov, imenovano Visoki

---

¹²⁸ Ghana, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 698.

¹²⁹ Report of the High Level Panel on Threats, Challenges and Change; Note by the Secretary General; § 1; Secretary-General's address to the General Assembly – New York, 23. September 2003.

panel, katere naloga je bila pripraviti oceno o zmožnosti ZN soočati se s sodobnimi grožnjami svetovni varnosti in miru.¹³⁰

Visoki panel v svojem poročilu ugotavlja, da je bila v zadnjih letih kredibilnost Komisije kot glavnega organa varstva človekovih pravic močno spodkopana.¹³¹ Ker so bile članice Komisije tudi države kršiteljice človekovih pravic, je imela ta pogosto dvojne standarde pri obravnavanju kršiteljic.¹³² Prav tako državam, ki same množično kršijo človekove pravice, ne more biti zaupana naloga postavljanja standarda na področju varstva človekovih pravic.¹³³ Zato je za ponovno učinkovito delovanje sistema človekovih pravic reforma tega organa nujno potrebna.¹³⁴ Poročilo tudi podpira prizadevanja SG in Visoke komisarke za človekove pravice, da se varstvo človekovih pravic inkorporira v celotno delovanje sistema ZN.¹³⁵ Hkrati razpravlja o številu in sestavi Komisije, o čemer pa bo več povedano v naslednji točki. Visoki panel svoje poročilo v zvezi z reformo Komisije zaključi v § 291, kjer z naslednjimi besedami prvič omeni Svet za človekove pravice: "Dolgoročno naj države članice razmislijo o nadgradnji Komisije v Svet za človekove pravice, ki naj ne bo več pomožni organ ECOSOC, ampak glavni organ ZN...".¹³⁶

5.3.2. In Larger Freedom (21. Marec 2005)

V svojem poročilu In Larger Freedom z dne 21. marca 2005 tedanji generalni sekretar Annan najprej izpostavi zasluge Komisije na področju varstva človekovih pravic.¹³⁷ Vendar pa že v naslednjem odstavku opozori na že omenjeni problem selektivnosti pri obravnavanju držav kršiteljic ter poziva države članice ZN, da nadomestijo Komisijo z novim Svetom za človekove pravice. V svojem poročilu le na grobo omeni nekatere modalitete novega Sveta, medtem ko konkretne predloge o sestavi, članstvu, metodah dela itd. predstavi v Pojasnjevalnem poročilu.

---

¹³⁰ Report of the High Level Panel on Threats, Challenges and Change; Note by the Secretary General; § 3; Secretary-General's address to the General Assembly - New York, 23. September 2003.

¹³¹ Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility; § 282, 283.

¹³² Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility; § 283.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility; § 284.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ "In the longer term, Member States should consider upgrading the Commission to become a "Human Rights Council" that is no longer subsidiary to the Economic and Social Council but a Charter body..."

¹³⁷ In Larger Freedom Report; § 181.

5.3.3. Svetovno zasedanje 2005

Junija 2005 so pod vodstvom Komisije za človekove pravice v Ženevi potekala neformalna posvetovanja med državami članicami ZN. Namen tega srečanja je bila predstavitev stališč držav glede ustanovitve novega Sveta ter njihova opredelitev glede predlogov SG. Na podlagi tega ter vseh ostalih že omenjenih zasedanj in poročil je od 14. do 16. septembra leta 2005 v New Yorku potekalo Svetovno zasedanje predstavnikov držav članic ZN. Predstavniki držav so se uspeli dogovoriti o ustanovitvi Sveta za človekove pravice, ki naj bi nadomestil Komisijo za človekove pravice, niso pa uspeli doseči dogovora glede njegovih modalitet.¹³⁸ S tem namenom so pooblastili predsednika GA, da v čim krajšem času, znotraj 60. zasedanja GA, izvede javna in transparentna pogajanja z namenom ustanovitve Sveta za človekove pravice ter določitve njegove funkcije, velikosti, sestave, članstva, metod dela ter postopkov.¹³⁹

5.2.4. Resolucija 60/251 (15. marec 2006)

Resolucija 60/251 z dne 15. marca 2006 je bila rezultat številnih pogajanj in usklajevanj, kajti obstajalo je več predlogov za ureditev posameznih vprašanj glede Sveta.

Generalna skupščina je 15. marca 2006 s 170 glasovi za, 4 glasovi proti (ZDA, Izrael, Marshallovi otoki, Palau) ter 3 vzdržanimi državami (Belorusija, Iran, Venezuela) sprejela Resolucijo 60/251, s katero je ustanovila novi Svet za človekove pravice. Ta je na področju varstva človekovih pravic nadomestil in nadgradil Komisijo za človekove pravice in jih s tem povzdignil na raven, ki jim pripada po Ustanovni listini ZN.¹⁴⁰

Resolucija je le v grobem oblikovala strukturo in naloge novega Sveta, medtem ko je odgovornost glede določitve posameznih vprašanj prepustila Svetu samemu.¹⁴¹ Temu je določila časovni okvir za zaključek reforme in sicer eno leto od prvega zasedanja oziroma do junija 2007.¹⁴² Rok za dokončanje reforme je v času pisanja te diplomske naloge že potekel in Svet je sprejel Resolucijo 5/1, ki pa do potrditve v GA ostaja le osnutek.

---

¹³⁸ GA Res. 60/1; 2005 World Summit Outcome; § 157, 158, 159.

¹³⁹ GA Res. 60/1; 2005 World Summit Outcome; § 160.

¹⁴⁰ Secretary General's Explanatory Note on HRC; § 1.

¹⁴¹ Hampson, F. J.; An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 9.

¹⁴² Ibid.

6. Svet za človekove pravice

Namen te točke je predstaviti trenutno ureditev Sveta za človekove pravice. Pri tem je potrebno imeti v mislih, da je Svet organ, ki je še vedno v nastajanju, tako da je trenutna ureditev še vedno lahko podvržena spremembam v prihodnosti.

Poglavja te točke bodo sestavljali paragrafi Resolucije 60/251, ki so bili v času sprejemanja sporni ali pa prinašajo novosti v primerjavi z nekdanjo Komisijo. Poleg trenutne predstavitve ureditve Sveta bodo pri posameznih poglavjih obravnavani še predlogi ureditve tega področja ter moj komentar na končno ureditev.

6.1. Položaj Sveta znotraj sistema ZN (§ 1)

Svet za človekove pravice, ki ima sedež v Ženevi, je nadomestil Komisijo za človekove pravice.¹⁴³ Vendar pa je Svet za razliko od nekdanje Komisije pomožni organ Generalne skupščine,¹⁴⁴ s čimer se vzpostavlja neposredna povezava med njim in GA kot najpomembnejšim organom ZN. Svet, prav tako kot Komisija, kot pomožni organ ZN ne more sam sprejemati resolucij, ampak jih mora predložiti GA, da jih ta potrdi in uradno sprejme. Kljub temu da je tudi ECOSOC v praksi samo potrjeval resolucije Komisije, pa imajo resolucije, ki jih izda GA večjo težo. Poleg tega ECOSOC ni mogel sprejemati resolucij, ki niso bile v njegovi pristojnosti, ampak jih je moral poslati v sprejem GA.¹⁴⁵ Na tem mestu torej lahko argumentiramo, da je Svet v boljšem položaju glede sprejemanja resolucij, ker jih direktno posreduje GA v sprejem.

V roku petih let bo GA še enkrat preučila položaj Sveta¹⁴⁶ in upamo lahko, da ga bo končno povzdignila na položaj, ki mu pripada, in sicer med primarne organe ZN (glej točko 7.3.2.).

---

¹⁴³ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 1.

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ustanovna listina ZN; 62/3 čl.

¹⁴⁶ Res. 60/251; Human Rights Council; § 1.

6.2. Število, regionalna razporeditev ter volitve članic Sveta (§ 7)

6.2.1. Volitve članic Sveta

Člani Sveta so za razliko od Komisije voljeni neposredno s strani Generalne skupščine, kar prispeva k njegovi večji kredibilnosti. Ta jih v največ dva zaporedna triletna mandata izvoli z absolutno večino.¹⁴⁷ Predlog, da bi članice Sveta volila GA z dvotretjinsko večino je bil opuščen z razlogom, da ni v skladu s prakso ZN.¹⁴⁸ Poleg tega pa bi bil tako visok vstopni prag v škodo držav v razvoju, saj te nimajo možnosti lobirati za izvolitev, tako kot lahko to počnejo že razvite in uveljavljene države članice.¹⁴⁹

6.2.2. Število članic Sveta

Prvotno število članic Komisije (18) se je tekom let večalo skupaj s številom držav članic ZN, tako da je v končni fazi štel 53 članic.

Število članic Sveta je bilo dalj časa pereča tema in kljub temu da se je večina držav na odprtih neformalnih konzultacijah zavzemala za ohranitev oz. povečanje števila, se je Resolucija 60/251 odločila to število zmanjšati na 47 članic. Zmanjšanje je bilo sicer utemeljeno z večjo učinkovitostjo in hitrejšo odzivnostjo Sveta,¹⁵⁰ vendar pa menim, da je ta argument v primerjavi s številnimi prepričljivejšimi nasprotnimi argumenti nezadosten. Zmanjšanje števila članic je v nasprotju s trendi ZN po povečevanju članstva ter vodi v večjo politizacijo in marginalizacijo držav v razvoju.¹⁵¹ Menim tudi, da bolj kot zmanjšanje števila za 6 članic, na učinkovitost delovanja Sveta bolj vpliva zavzetost izvoljenih držav za promocijo človekovih pravic. Z manjšanjem števila članstva tako tvegamo, da iz Sveta izključimo manjše oz. manj razvite države, ki sicer nimajo velike moči lobiranja, se pa po drugi strani močno zavzemajo za človekove pravice.

---

¹⁴⁷ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 7; In Larger Freedom Report; § 183; Secretary General's Explanatory Note on HRC; p. 2.

¹⁴⁸ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 34.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 29; Secretary General's Explanatory Note on HRC; § 4.

¹⁵¹ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 29.

Predlog, katerega tudi sama podpiram, je predlog Visokega panela o univerzalnem članstvu. Ta rešitev bi odpravila probleme lobiranja in tako pozornost držav spet preusmerila k vsebinskim vprašanjem.¹⁵² Vprašanje postavljanja kriterijev za prihodnje članice bi s tem postalo nerelevantno, hkrati pa bi omogočilo enakopravno sodelovanje v Svetu tudi manj razvitim državam.¹⁵³ Univerzalno članstvo bi povečalo moč Sveta, saj bi ta predstavljal celotno mednarodno skupnost,¹⁵⁴ in mu omogočilo lažji prehod v primarni organ ZN. Menim, da našti argumenti pretehtajo protiargument o nastajanju političnih skupin znotraj Sveta, kot tudi protiargument o nevarnosti podvajanja dela s tretjim odborom GA (Odbor za človekove pravice).¹⁵⁵

6.2.3. Regionalna razporeditev članic Sveta

Z namenom zagotavljanja legitimnosti je tako, kot je že članstvo v nekdanji Komisiji temeljilo na enakomerni geografski distribuciji,¹⁵⁶ tudi Resolucija 60/251 določila, da je Svet sestavljen iz 47 članov, ki morajo biti enakomerno geografsko razporejeni, in sicer: afriške države: 13 sedežev, azijske države: 13 sedežev, vzhodnoevropske države: 6 sedežev, latinskoameriške in karibske države: 8 sedežev, zahodnoevropske in druge države: 7 sedežev.¹⁵⁷

	Afriške države	Azijske države	V-Evropske države	Latinska Amerika in Karibi	Z-Evropske ter ostale države
Komisija	15	12	5	11	10
Delež v %	28	23	9	21	19
Svet	13	13	6	8	7
Delež v %	27,5	27,5	13	17	15

¹⁵² Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility; § 285.

¹⁵³ Kālin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 6.

¹⁵⁴ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 30.

¹⁵⁵ Kālin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 6.

¹⁵⁶ Alston, P.: The Commission on Human Rights; v: Alston, P. (ed.): The United Nations and human rights: a critical appraisal (1992); p. 143.

¹⁵⁷ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 8; Sinha, M. K.: Commission on Human Rights to Human Rights Council: A Long Journey; 46 Indian Journal of International law (2006); p. 268.

Iz razpredelnice je razvidno, da se je razmerje moči po regionalnih skupinah po sprejemu Resolucije precej spremenilo. Največ so na moči pridobile azijske (4,5%) in vzhodnoevropske države (4%), medtem ko so ameriške in karibske ter zahodnoevropske in druge države izgubile vsaka po 4%.

Prerazporeditev sedežev v Svetu seveda predstavlja prerazporeditev moči držav po regionalnih skupinah. Predvsem pomeni zmanjšanje moči tistih držav, ki so tradicionalno podpirale resolucije glede držav (razvite zahodne države), ter na drugi strani povečanje moči držav, ki takih resolucij večinoma ne podpirajo.¹⁵⁸ Vendar pa bi bilo po drugi strani razmerje moči v Svetu med državami, ki se bolj zavzemajo za človekove pravice in državami, ki te redno kršijo, napačno presojati zgolj na podlagi kriterija pripadnosti države regionalni skupini. Bolj kot to je potrebno upoštevati politiko varstva človekovih pravic posamezne države, ki je bila izvoljena v Svet¹⁵⁹ ter tudi nekaterim državam (predvsem iz vzhodnoevropske regije) priznati, da so v svoji politiki varstva človekovih pravic naredile velik korak naprej ter se tako vedno bolj približujejo zahodnim državam na tem področju.

6.3. Kriteriji za članstvo (§ 8, 9)

Vprašanje kriterijev za članstvo je postalo zlasti aktualno leta 2002, ko je ZDA nasprotovala imenovanju Sudana v Komisijo, in leto dni kasneje s kritiko libijskega predsedovanja Komisiji.¹⁶⁰ Glavni očitke je bil ta, da določene države niso postale članice zato, da bi prispevale k cilju promocije in krepitve človekovih pravic, temveč da so se zaščitile pred kritiko zaradi kršitev človekovih pravic.¹⁶¹ Zato so se tako posamične države kot NGO začeli ukvarjati z idejo o različnih kriterijih, ki bi jih morale države izpolnjevati za članstvo v Komisiji.¹⁶² Namen teh kriterijev naj bi bil preprečitev največjim kršiteljicam vstop v Komisijo (Svet).

---

¹⁵⁸ Bossuyt, M.: The new Human Rights Council: A first appraisal; 4 Netherlands Quarterly of Human Rights (2006); p. 552.

¹⁵⁹ *Slovenija sicer sodi v vzhodnoevropsko skupino, a po stopnji varstva človekovih pravic sodi v sam svetovni vrh.*

¹⁶⁰ Ghana, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 699.

¹⁶¹ Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility, § 283; Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 7; In Larger Freedom Report, § 182.

¹⁶² Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 7.

6.3.1. Posamezni predlogi glede kriterijev

6.3.1.1. Poročilo W. Kälin in C. Jimenez

Študija o reformi Komisije ZN za človekove pravice je zasebna študija, ki jo je naročila švicarska vlada, izvedla pa sta jo Walter Kälin in Cecilia Jimenez v okviru Inštituta za javno pravo Univerze v Bernu. Kljub temu da ni zavezujoč pravni akt, jo tu povzemam, ker podaja dobre obrazložitve obravnavane snovi.

Kälin in Jimenez¹⁶³ v svojem poročilu razlikujeta med pozitivnimi in negativnimi kriteriji:¹⁶⁴

- Pozitivni kriteriji so tisti, ki jih mora država izpolnjevati, da je lahko izvoljena v Svet. Država mora sodelovati s Komisijo ter njenimi posebnimi poročevalci in ratificirati vse ali pa vsaj večino mednarodnih pogodb s področja človekovih pravic. Poleg tega mora spoštovati individualne pritožbene postopke, kot jih določajo ti instrumenti ter redno poročati organom, ustanovljenim z mednarodnimi pogodbami o stanju človekovih pravic znotraj države. Pomožni pozitivni kriteriji pa lahko vsebujejo še ustanavljanje nacionalnih človekoljubnih organizacij, ki spoštujejo Pariška načela,¹⁶⁵ donacije v prostovoljne sklade ZN...
- Negativni kriteriji so tisti, ki jih država ne sme izpolnjevati, da je lahko izvoljena v Svet. Država ne sme biti obravnavana po 9. točki dnevnega reda Komisije ali biti uvrščena na seznam držav, ki so v obravnavi po postopku 1503. Prav tako ne sme zavrniti sodelovanja s posebnimi poročevalci Komisije v določenem časovnem okviru.

Študija odsvetuje pogojevanje članstva držav v Komisiji z izrecno določenimi kriteriji in svoj pogled utemeljuje z različnimi argumenti.¹⁶⁶ Predvsem je treba upoštevati načelo suverenosti države, ki je vsebovano že v 2/1 členu Ustanovne listine ZN.¹⁶⁷ Ta sicer izjemoma dovoljuje izključitev posamezne države iz Komisije v primeru, da ta ne bi bila

---

¹⁶³ Časovno starejša študija »Kälin in Jimenez« še vedno govori o Komisiji, tako da jo je potrebno interpretirati v luči kasnejših dogodkov na način, da se predloge, ki se nanašajo na Komisijo, razume kot predloge glede novega Sveta.

¹⁶⁴ Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 8.

¹⁶⁵ GA Res 48/134; Principles relating to the status and functioning of national institutions for protection and promotion of human rights.

¹⁶⁶ Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 8.

¹⁶⁷ Ibid.

sposobna opravljati svojih nalog, vendar pa te izjeme nikakor ne moremo razširjati na formalno pogojevanje članstva v Komisiji.¹⁶⁸ Drugi razlog za odsvetovanje formalnih kriterijev je mnenje, da bi ti utegnili biti postavljeni previsoko in bi tako lahko izključili tudi nekatere bivše članice Komisije, ki so v preteklosti veliko doprinesle k njenemu delu.¹⁶⁹ Prav tako bi bilo določanje kriterijev preveč politično in zaradi tega tudi diskriminatorno, predvsem do manj razvitih držav. Verjetno bi bila Komisija sicer res bolj učinkovita, ker pa bi bilo članstvo v njej omejeno na države z nadpovprečno ravniyo spoštovanja človekovih pravic, bi to lahko imelo katastrofalne posledice za verodostojnost Komisije.¹⁷⁰ Do tu je bilo govora le o pozitivnih kriterijih, nato pa se študija dotakne še negativnih. Kljub temu da za te meni, da bi imeli manj škodljiv vpliv kot pozitivni, saj bi tako dejansko iz Komisije izključili le države, ki niso zmožne izvrševati svojih nalog, pa vseeno odsvetuje tudi uporabo teh.¹⁷¹ Opozarja na dejstvo, da so ti kriteriji v nasprotju z diplomatsko tradicijo, ki daje prednost pozitivnemu pristopu pred negativnim.¹⁷² Kot glavni problem teh kriterijev pa navaja politizacijo posebnih postopkov.¹⁷³ Države bi se s članstvom v Komisiji nekako zavarovale pred obravnavo v tem postopku, saj bi se Komisija želela izogniti problemu, da država, kljub temu, da je že članica Komisije, naenkrat ne bi več izpolnjevala pogojev za članstvo.¹⁷⁴

Kljub temu da Kälin in Jimenez v svojem poročilu ne priporočata uporabe formalnih kriterijev za članstvo, pa opozarjata, da je kljub temu potrebno skušati izboljšati sestavo Komisije.¹⁷⁵ To pa se da doseči z uporabo tako imenovanih mehkih kriterijev.¹⁷⁶ Med vsemi državami bi moralo obstajati zavedanje, da morajo vse članice Komisije stremeti k spoštovanju splošnih načel človekovih pravic in sodelovati z organi njihove zaščite.¹⁷⁷ Namesto formalnih kriterijev bi lahko kandidatke pred volitvami podale zavezo, ki bi jo nato po izvolitvi javno naznanile.¹⁷⁸ Članice bi se tako zavezale k ratifikaciji mednarodnih pogodb, podreditvi mednarodni kontroli v posebnih postopkih, posebnim donacijam v prostovoljne sklade itd.¹⁷⁹ Tovrstni mehki pristop ne bi posegal v suverenost

---

¹⁶⁸ Ibid.

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 8, 9.

¹⁷¹ Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 9.

¹⁷² Ibid.

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ Ibid.

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ Ibid.

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ Ibid.

¹⁷⁹ Ibid.

držav, vendar pa bi omogočal tako mednarodni skupnosti kot tudi širši javnosti bolj uravnoteženo presojo kredibilnosti članic.¹⁸⁰

6.3.1.2. NGO

Nevladne organizacije so zagovarjale uveljavitev negativnih kriterijev, zlasti so poudarjale, da država članica ne sme biti obravnavana na zloglasni 9. točki dnevnega reda (kot npr. Sudan, ko je začel s članstvom v Komisiji leta 2002).¹⁸¹

6.3.1.3. In Larger Freedom poročilo

Generalni sekretar v svoje poročilu In Larger Freedom eksplicitno ne omenja kriterijev, ampak govori samo o tem, da se morajo članice zavezati k spoštovanju najvišjih standardov človekovih pravic.¹⁸²

6.3.1.4. Poročilo Visokega panela

Kot že omenjeno se Visoki panel v svojem poročilu zavzema za univerzalno članstvo,¹⁸³ pri katerem se vprašanje kriterijev za vstop v Svet sploh ne postavlja.

6.3.2. Resolucija 60/251

Po daljših diskusijah je tudi na neformalnih pogajanjih prevladalo stališče, da naj se uporabijo samo mehki kriteriji.¹⁸⁴ Resolucija 60/251 sicer formalnih kriterijev ne postavlja, vendar pa kljub temu določa, da se pri izbiri članic upošteva njihova zgodovina na področju varstva človekovih pravic ter njihova prostovoljna zaveza o prizadevanju za

---

¹⁸⁰ Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 10.

¹⁸¹ Ghanea, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 699.

¹⁸² In Larger Freedom Report; §183.

¹⁸³ Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility; § 285.

¹⁸⁴ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 33.

promocijo le-teh.¹⁸⁵ Če država članica huje in sistematično krši človekove pravice, pa jo lahko GA z dvotretjinsko večino tudi izključi iz Sveta.¹⁸⁶ V naslednjem paragrafu pa Resolucija posebej poudarja, da morajo države, ki so izvoljene v Svet, spoštovati najvišje standarde varstva človekovih pravic, popolnoma sodelovati s Svetom in biti podvržene univerzalnemu periodičnemu pregledu v času njihovega mandata.¹⁸⁷

Resolucija je glede kriterijev izbrala optimalno varianto. S tem da ne postavlja formalnih kriterijev, se je izognila vsem zgoraj opisanim nevšečnostim. Z dikcijo »če država članica huje krši človekove pravice, jo lahko GA z dvotretjinsko večino izključi iz Sveta« pa je Svet dobil močno orožje, ki mu omogoča, da ne bo ponavljal napak svoje predhodnice, ki je dopuščala tudi najhujšim kršiteljicam človekovih pravic, da so jo izrabljale, z namenom razbremeniti se krivde.

6.4. Pogostost zasedanj (§ 10)

Ena izmed poglobitnejših težav, ki so pestile Komisijo pri njenem delu, je bilo pomanjkanje časa, saj so bila zasedanja kljub sestankom med njimi prekratka, da bi lahko obravnavali vse kršitve, ki so zahtevale njeno pozornost.¹⁸⁸ Izkazalo se je, da je eno zasedanje na leto, pa čeprav je trajalo šest tednov, občutno premalo.

Z idejo v mislih, da je treba povečati število zasedanj, je Resolucija določila, da je Svet stalni organ, ki se sestaja vsaj trikrat na leto, ta zasedanja pa skupno obsegajo najmanj deset tednov.¹⁸⁹ Poleg tega lahko Svet sklicuje tudi izredna zasedanja na zahtevo vsake države članice Sveta z najmanj tretjinsko podporo ostalih članic.¹⁹⁰ Kljub temu da je povečanje časa zasedanj s 6 na 10 tednov pomemben napredek, pa bi bilo mogoče smotrnejše razmisliti o predlogu Evropske Unije, ki je predlagala 4-6 letnih zasedanj, s skupnim trajanjem minimalno 12 tednov.¹⁹¹ Da je kljub podaljšanju časa za zasedanja Svet

---

¹⁸⁵ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 8.

¹⁸⁶ Ibid.

¹⁸⁷ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 9.

¹⁸⁸ Ghanea, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 701, 702; Kälin, W.; Jimenez, C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; p. 14.

¹⁸⁹ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 10.

¹⁹⁰ Ibid.

¹⁹¹ Ghanea, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 702.

še vedno preobremenjen, kaže dejstvo, da so bila samo v prvih šestih mesecih po ustanovitvi Sveta sklicana kar 4 izredna zasedanja.

Vendar pa samo daljša zasedanja ne bodo rešila problema pomanjkanja časa. Potrebno bi bilo razmisliti o alternativah, ki bi del dela Sveta prenesli na različne delovne skupine, ki se sestajajo zunaj zasedanj in na koncu samo pripravijo poročilo Svetu. Nadaljnje možnosti vključujejo boljšo organizacijo dela, omejitev časa za razprave, skupne izjave različnih vladnih delegacij ali NGO ter interaktivni dialog.

6.5. Univerzalni periodični pregled (§ 5/e)¹⁹²

Resolucija 60/251 poleg definicije Univerzalnega periodičnega pregleda [UPR] določa tudi časovni okvir enega leta, znotraj katerega je moral novoustanovljeni Svet določiti podrobnosti tega novega mehanizma, kot tudi določiti čas na zasedanjih, ki je potreben za izvedbo UPR. Po poteku tega roka je Svet sprejel Resolucijo 5/1, ki podrobneje ureja ta mehanizem in bo predstavljena v nadaljevanju.

Pri snovanju novega postopka je Svetu za model služila ureditev podobnega mehanizma v različnih mednarodnih organizacijah, kot so npr. Svet Evrope, Mednarodna agencija za atomsko energijo, Mednarodni monetarni sklad, Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj, Mednarodna organizacija dela, Svetovna trgovinska organizacija itd.¹⁹³

6.5.1. Razlogi za uvedbo UPR

Komisija je v svojem skoraj šestdesetletnem mandatu prehodila dolgo pot od nevmešavanja v suverenost držav. Kljub temu da so bili začetki počasni, je vseeno v svojih posebnih postopkih uspela obravnavati veliko število držav. Vendar jo je vseskozi, odkar je

---

¹⁹² "Undertake a universal periodic review, based on objective and reliable information, of the fulfilment by each State of its human rights obligations and commitments in a manner which ensures universality of coverage and equal treatment with respect to all States; the review shall be a cooperative mechanism, based on an interactive dialogue, with the full involvement of the country concerned and with consideration given to its capacity-building needs; such a mechanism shall complement and not duplicate the work of treaty bodies; the Council shall develop the modalities and necessary time allocation for the universal periodic review mechanism within one year after the holding of its first session."

¹⁹³ Scanella, P., Splinter, P.: The United Nations Human Rights Council: A Promise to be fulfilled; 7 HRLR (2007); p. 64; Gaer, F. D.: A Voice not an Echo: Universal Periodic Review and the UN Treaty Body System; 7 HRLR (2007); p. 114.

bilo načelo suverenosti držav glede kršitev človekovih pravic preseženo, pestil problem selektivnosti. Države z močno politično podporo so se vedno uspele izogniti obsodbi po deveti točki dnevnega reda, ki se je glasila Vprašanja kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin v kateremkoli delu sveta.¹⁹⁴ V najslabšem primeru so politično močne države dosegle, da se je kršitev v njihovi državi obravnavala v okviru tematskega postopka, pri čemer so se izognile neposredni obsodbi zaradi domnevne kršitve. Posledično so se pojavile težnje po ustanovitvi novega mehanizma preverjanja spoštovanja človekovih pravic, ki bi zaobjel vse države. Ta mehanizem je Univerzalni periodični pregled. Drugi razlog, ki je pogojeval ustanovitev UPR, je bila zavest, da vse države bolj ali manj kršijo človekove pravice ter da pri vseh obstaja možnost za izboljšanje stanja.¹⁹⁵

6.5.2. Splošno o UPR

UPR je postopek, pri katerem se države prostovoljno podredijo diskusiji glede spoštovanja človekovih pravic v njihovih državah.¹⁹⁶ Državam se pri tem nudi tudi svetovanje in pomoč pri razvoju njihovih kapacitet. UPR je predhodni postopek, za razliko od posebnih postopkov, ki se s kršitvami človekovih pravic ukvarjajo naknadno, se pravi, ko so te že storjene. Njegov cilj je preverjanje spoštovanja človekovih pravic v vseh članicah ZN v določenem obdobju. Te so dolžne sodelovati s Svetom in mu zagotoviti potrebne informacije glede stanja človekovih pravic v njihovi državi.

Svet ima na vsakem zasedanju točko na dnevnem redu, ki je posvečena UPR.¹⁹⁷

6.5.3. Osnova, načela in namen postopka

Osnova, na kateri temelji UPR, so instrumenti s področja človekovih pravic (Ustanovna listina, Deklaracija o človekovih pravicah, drugi instrumenti s področja človekovih pravic, h katerim je država v postopku pristopila), prostovoljne zaveze države in uporabljivo mednarodno humanitarno pravo.¹⁹⁸ Pri postopku se upoštevajo predvsem

---

¹⁹⁴ Ghanea, N.: From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?; 55 ICLQ (2006); p. 697.

¹⁹⁵ HRW: The Universal Periodic Review Mechanism; Joint Statement to the First Session of the Human Rights Council.

¹⁹⁶ Secretary General's Explanatory Note on HRC; p. 3.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 1, 2; HRW: The Universal Periodic Review Mechanism; Joint Statement to the First Session of the Human Rights Council.

načela univerzalnosti, medsebojne odvisnosti in nedeljivosti človekovih pravic.¹⁹⁹ Obenem mora UPR temeljiti na objektivnih in zanesljivih informacijah ter interaktivnem dialogu.²⁰⁰ Njegova izvedba mora biti nepristranska, transparentna, neselektivna, konstruktivna, nesporna in nepolitična, hkrati pa postopek ne sme biti nerazumno dolg ali omejevati sposobnosti Sveta, da obravnava nujne primere kršitev človekovih pravic.²⁰¹

Namen postopka je izboljšati stanje človekovih pravic po celem svetu, nadzorovati spoštovanje človekovih pravic v posameznih državah, tem nuditi tehnično in svetovalno pomoč ter spodbuditi njihovo sodelovanje s Svetom ter drugimi organi varstva človekovih pravic.²⁰²

6.5.4. Pogostost in vrstni red preiskovanih držav

Vrstni red obravnavanih držav naj bi bil določen v čim krajšem možnem času.²⁰³ Temeljl naj bi na enakomerni geografski distribuciji, pri tem pa upošteval predvsem načeli univerzalnosti in enakega obravnavanja.²⁰⁴ Vse države članice Sveta morajo biti obravnavane tekom svojega mandata, začevši s tistimi, ki so bile v Svet izvoljene za enoletni ali dvoletni mandat.²⁰⁵ Poleg članic Sveta, se bodo v enakem številu obravnavale tudi države nečlanice.²⁰⁶ Oboje bodo izbrane z žrebom, razen če se določene države same javijo k UPR.²⁰⁷ V prvem krogu UPR naj bi se države obravnavale vsake štiri leta, kar pomeni, da se bo vsako leto na treh zasedanjih delovnih skupin obravnavalo 48 držav, za vsako pa se bo porabilo dva tedna časa.²⁰⁸

---

¹⁹⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 3 (a).

²⁰⁰ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 3 (b).

²⁰¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 3 (g, i, j).

²⁰² HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 4 (a, b, c, e, f).

²⁰³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 7.

²⁰⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 6, 11.

²⁰⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 8, 9.

²⁰⁶ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 10.

²⁰⁷ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 12.

²⁰⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 14.

6.5.5. Potek postopka

Postopek se začne z zbiranjem dokumentacije. Vsaka država pripravi svoje poročilo, OHCHR pa dodatno zbere relevantne informacije od vseh zanesljivih virov.²⁰⁹ Ti med drugim vključujejo poročila NGO, poročila teles, ustanovljenih z mednarodnimi pogodbami, in informacije iz posebnih postopkov glede države.²¹⁰ Na podlagi teh dokumentov se opravi interaktivni dialog. Ta poteka v delovni skupini, ki jo sestavlja 47 držav članic Sveta²¹¹, vodi pa jo predsednik Sveta.²¹² Poleg obravnavane države, ki predstavi svojo izjavo, imajo v postopku pravico sodelovati tudi države, ki niso članice Sveta,²¹³ medtem ko se drugi zainteresirani udeleženci lahko postopka zgolj udeležijo.²¹⁴ Za posamezen UPR je na razpolago tri ure časa, z možnostjo podaljšanja za eno uro.²¹⁵ Za vsak UPR se določi skupina treh poročevalcev, ki morajo biti iz različnih geografskih skupin.²¹⁶ Njihova naloga je pospešiti in olajšati postopek ter na koncu pripraviti poročilo delovne skupine,²¹⁷ ki služi kot osnutek sklepu, ki ga sprejme Svet.²¹⁸ Sklep mora vsebovati oceno stanja človekovih pravic v državi in ukrepe, s katerimi se bo pomagalo državi izpolnjevati njene obveznosti (predvsem tehnična pomoč, svetovanje in vzpostavljanje kapacitet).²¹⁹ Obravnavana država mora biti vključena v pripravo zaključka UPR in ima možnost dodatnih pojasnil pred sprejetjem sklepa.²²⁰ Svoje poglede lahko izražajo tudi druge države, nečlanice Sveta,²²¹ medtem ko lahko zainteresirani udeleženci podajajo samo splošne komentarje.²²² Država mora sklep spoštovati, Svet pa lahko glede na izid postopka odloči, da se bo izvrševanje sklepa preverjalo.²²³

²⁰⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 15; Hampson, F.: An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 16.

²¹⁰ Ibid.

²¹¹ *Vsaka država članica sama določi sestavo svoje delegacije.*

²¹² HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 18 (a).

²¹³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 18 (b); Gaer, F. D.: A Voice not an Echo: Universal Periodic Review and the UN Treaty Body System; 7 HRLR (2007); p. 114.

²¹⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 18 (c).

²¹⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 22; Gaer, F. D.: A Voice not an Echo: Universal Periodic Review and the UN Treaty Body System; 7 HRLR (2007); p. 114.

²¹⁶ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 18 (d).

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 25.

²¹⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 27.

²²⁰ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 28, 29.

²²¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 30.

²²² HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 31.

²²³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 33, 37.

6.6. Posebni postopki in postopek pritožbe (§ 6)

Posebna postopka 1235 in 1503 sta se zgodovinsko razvila skupaj, saj sta oba obravnavala kršitve človekovih pravic znotraj ene države, medtem ko so tematski posebni postopki obravnavali stanje določene človekove pravice po celem svetu. Kasneje se je postopek po Resoluciji 1503, znan tudi kot postopek pritožbe, izločil iz posebnih postopkov, posebni postopki glede držav pa skupaj s posebnimi tematskimi postopki tvorijo celoto sistema posebnih postopkov. Ta ločitev je tudi v skladu z Resolucijo 60/251, ki določa, da mora Svet prevzeti, pregledati ter, kjer je to potrebno, izboljšati in racionalizirati mandate, mehanizme, funkcije in odgovornosti Komisije z namenom obdržati sistem posebnih postopkov, strokovnega mnenja in postopek pritožbe.²²⁴

6.6.1. Posebni postopki

Posebne postopke, ki obsegajo posebne poročevalce, delovne skupine, neodvisne strokovnjake in posebne predstavnike, je ustanovila Komisija za človekove pravice z namenom preiskovati in obravnavati kršitve človekovih pravic tako v posameznih državah kot tudi po celem svetu.²²⁵ Z namenom ohraniti najboljše od Komisije, Resolucija 60/251 Svetu nalaga dolžnost, da v enem letu po svoji ustanovitvi pregleda vse posebne postopke ter jih ustrezno dopolni in spremeni.²²⁶ Na podlagi omenjene Resolucije 60/251 je Svet na svojem prvem zasedanju sprejel odločitev, s katero je vsem posebnim postopkom podaljšal mandat za eno leto, po preteku katerega naj bi se opravila temeljita reforma.²²⁷ V ta namen je ustanovil tudi posebno delovno skupino, katere naloga je bila pregledati posebne postopke in pripraviti konkretne predloge za njihovo izboljšavo.²²⁸ Reformo posebnih postopkov zaključuje Resolucija Sveta 5/1. Kot temeljna načela reforme določa načela univerzalnosti, nepristranskosti in objektivnosti ter načelo konstruktivnega mednarodnega dialoga in sodelovanja z namenom promocije in zaščite človekovih pravic.²²⁹ Posamezni

---

²²⁴ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 6.

²²⁵ Scanella, P., Splinter, P.: The United Nations Human Rights Council: A Promise to be fulfilled; 7 HRLR (2007); p. 45.

²²⁶ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 6; Scanella, P., Splinter, P.: The United Nations Human Rights Council: A Promise to be fulfilled; 7 HRLR (2007); p. 44.

²²⁷ Scanella, P., Splinter, P.: The United Nations Human Rights Council: A Promise to be fulfilled; 7 HRLR (2007); p. 58.

²²⁸ Ibid.

²²⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 54.

mandat bo ocenjen v posebnem interaktivnem dialogu, ki bo potekal med Svetom in nosilcem mandata, medtem ko se bodo pregled, racionalizacija in izboljšava posameznega mandata izvajali v okviru pogajanj glede posamezne resolucije.²³⁰ Pri tem mora Svet ves čas paziti, da so mandati skladni s sistemom varstva človekovih pravic, da enakomerno pokrivajo vse človekove pravice ter da se po nepotrebnem ne podvajajo.²³¹ Po drugi strani pa mora Svet tudi ugotoviti, ali obstajajo določene praznine, ki jih tematski mandati ne pokrivajo ter te zapolniti s širjenjem pristojnosti drugih mandatov, ali pa s skupnim delovanjem relevantnih nosilcev mandatov.²³² Pri ustanavljanju novih in spreminjanju že obstoječih mandatov mora Svet izbrati tisto obliko mandata, ki je v dani situaciji najbolj učinkovita za varstvo človekovih pravic.²³³ S tem namenom, kot tudi, da se izogne kakršnikoli drugim nejasnostim, mora Svet poenotiti nomenklaturu mandatov in njihovih nosilcev, kot tudi celoten postopek njihovega izbora.²³⁴ Nosilci mandatov morajo biti izbrani na podlagi svojega strokovnega znanja in izkušenj na področju mandata.²³⁵ Pri svojem delu morajo biti neodvisni, nepristranski, objektivni ter morajo imeti osebno integriteto.²³⁶ Hkrati ne smejo biti nosilci drugih mandatov ali opravljati kakršnihkoli funkcij, ki vsebujejo odločanje, bodisi znotraj držav ali v mednarodnih organizacijah.²³⁷

Posamezni nosilci lahko dobijo mandat za obdobje največ šestih let,²³⁸ medtem ko posamezni tematski postopki trajajo tri leta, posamezni postopki glede držav pa zgolj eno leto.²³⁹

6.6.2. Postopek pritožbe (postopek 1503)

Postopek pritožbe je bil ustanovljen leta 1970 in je tako eden izmed najstarejših postopkov v sistemu varstva človekovih pravic.²⁴⁰ Njegov namen je bil obravnavati stalne in množične kršitve človekovih pravic ter temeljnih svoboščin v kateremkoli delu sveta in v katerihkoli okoliščinah.²⁴¹ Že od samega začetka je bil postopek zelo počasen, poleg tega

²³⁰ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 55.

²³¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 58 (a, b, c).

²³² HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 58 (d).

²³³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 58 (f).

²³⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 59.

²³⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 39.

²³⁶ Ibid.

²³⁷ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 44, 46.

²³⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 45.

²³⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 60.

²⁴⁰ Hampson, F.: An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 25.

²⁴¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 85.

pa pritožniku ni zagotavljal potrebne informiranosti v postopku.²⁴² Tudi reforma 2000/3 tega ni uspela popraviti. Druga reforma, uvedena z Resolucijo 5/1, temelji na Resolucijah 1503 in 2000/1, njen namen pa je dokončno odpraviti neučinkovitost postopka.²⁴³ Ta bo sicer še naprej ostal zaupen, vendar pa se bo pritožnika obveščalo o začetku, dopustnosti, morebitni visečnosti in končnem izidu njegove pritožbe.²⁴⁴

Pritožba je dopustna, kadar:²⁴⁵

- ni politično motivirana in je v skladu z Ustanovno listino ZN, Univerzalno deklaracijo o človekovih pravicah in drugimi mednarodnimi akti s področja varstva človekovih pravic;
- podaja z dejstvi podprt opis kršitev jasno določenih človekovih pravic;
- ni podana v žaljivem jeziku;
- jo vložijo osebe oz. skupina oseb, ki trdijo, da so žrtve kršitev človekovih pravic ali oseba, skupina oseb oz. NGO, ki delujejo v dobri veri in v skladu z načeli varstva človekovih pravic. Pritožba ni nedopustna zgolj razloga, ker jo je podala oseba, ki sama ni žrtev, vendar pa mora biti taka pritožba podprta z jasnimi dokazi;
- ne temelji zgolj na podatkih, ki so bili pridobljeni od sredstev javnega obveščanja;
- se ne nanaša na kršitve človekovih pravic, ki se že obravnavajo v posebnih postopkih ali kakšnih drugih podobnih mehanizmih;
- so bila izčrpana vsa pravna sredstva znotraj države pritožnika.

Za ravnanje s pritožbami Resolucija ustanavlja (oz. potrjuje) dve delovni skupini: skupino za komunikacije in skupino za situacije.²⁴⁶ Njuna naloga je pregledati komunikacije (pritožbe) ter Svet opozoriti na množične kršitve človekovih pravic.²⁴⁷ Obe skupini naj bi skušali delovati po načelu konsenza, v primeru, da ta ne more biti dosežen, pa se odloča z navadno večino.²⁴⁸

Prvo delovno skupino, skupino za komunikacije, bo sestavljal po en predstavnik iz vsake regionalne skupine.²⁴⁹ To so neodvisni strokovnjaki, ki jih v to funkcijo za tri leta imenuje Svetovalni komite Sveta za človekove pravice.²⁵⁰ Naloga prve skupine je pregledati vse prejete komunikacije, oceniti njihovo dopustnost ter izluščiti njihovo

²⁴² Hampson, F.: An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery; 7 HRLR (2007); p. 25.

²⁴³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 86.

²⁴⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 86, 106, 107.

²⁴⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 87.

²⁴⁶ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 89.

²⁴⁷ Ibid.

²⁴⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 90.

²⁴⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 91.

²⁵⁰ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 91, 93.

bistvo.²⁵¹ Vse dopustne pritožbe nato posreduje drugi delovni skupini, skupini za situacije, nedopustne pritožbe pa lahko zavrže, vendar pa mora svojo odločitev za to utemeljiti.²⁵²

Tudi delovno skupino za situacije sestavlja 5 predstavnikov (po eden iz vsake regionalne skupine), ki pa za razliko od članov delovne skupine za komunikacije to funkcijo opravljajo v lastnem imenu.²⁵³ Ne imenuje jih Svetovalni komite, ampak regionalne skupine same, za mandat enega leta.²⁵⁴ Na podlagi podatkov, ki ji jih posreduje delovna skupina za komunikacije, skupina za situacije pripravi poročilo Svetu, ki mora vsebovati tudi priporočilo glede tega, kakšen ukrep naj slednji sprejme.²⁵⁵ Delovna skupina, se lahko odloči, da pritožbo ponovno obravnava na naslednji seji ali jo celo zavrže, če meni, da ta ni utemeljena.²⁵⁶ Vse končne odločitve delovne skupine za situacije morajo biti obrazložene.²⁵⁷

Da bi rešili problem počasnosti postopka, Resolucija 5/1 določa, da se morata obe delovni skupini sestati vsaj dvakrat letno.²⁵⁸ Država je dolžna po najboljših močeh sodelovati v postopku in zagotoviti potrebne informacije.²⁵⁹ Celoten postopek ostaja tajen.²⁶⁰ Resolucija še določa, da se mora Svet ukvarjati z domnevanimi kršitvami čim pogosteje oz. najmanj enkrat letno.²⁶¹ Z namenom, da bi skrajšali postopke, je določen tudi dvoletni rok, v katerem se mora postopek zaključiti.²⁶²

Postopek se lahko zaključi na različne načine. Svet lahko odloči, da se postopek prekine, iz dveh razlogov: ker ta ni utemeljen, ali z namenom, da sproži javni postopek glede obravnavane kršitve.²⁶³ Dalje lahko odloči, da državo še naprej nadzoruje, pri čemer ji lahko naroči, da predloži dodatno gradivo, ali pa za to določi neodvisnega strokovnjaka.²⁶⁴ Zadnji ukrep Sveta je predlog OHCHR, da državi priskrbi tehnično in svetovalno pomoč.²⁶⁵

---

²⁵¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 95.

²⁵² Ibid.

²⁵³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 96, 97.

²⁵⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 96.

²⁵⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 98.

²⁵⁶ Ibid.

²⁵⁷ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 99.

²⁵⁸ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 100.

²⁵⁹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 101.

²⁶⁰ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 102, 104.

²⁶¹ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 103.

²⁶² HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 105.

²⁶³ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 109 (a, d).

²⁶⁴ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 109 (b, c).

²⁶⁵ HRC Res. 5/1; Institution-building of the United Nations Human Rights Council; § 109 (e).

7. Prihodnost Sveta za človekove pravice

7.1. Trenutne članice

Z razpustom Komisije 16. junija 2006 je vsem njenim dotedanjim članicam mandat prenehal. V skladu s § 14 in 15 Resolucije 60/251 so prve volitve v Svet potekale 9. maja 2006, na katerih je bilo izvoljenih vseh 47 novih držav članic. Prva tretjina je bila izvoljena za enoletni mandat, druga tretjina za dvoletni in tretja tretjina za triletni mandat.

17. maja 2007 se je iztekel mandat prvi tretjini držav članic, zato so potekale druge redne volitve, na katerih se je volilo 14 novih članic in sicer po 4 iz afriške in azijske skupine ter po 2 iz vzhodnoevropske, zahodnoevropske in ostale ter ameriške in karibske skupine. Za izvolitev v prvem krogu je bilo potrebno zbrati 97 glasov.²⁶⁶ To je uspelo Madagaskarju, Južni Afriki, Angoli in Egiptu kot predstavnicam afriške skupine; Indiji, Indoneziji, Filipinom in Katarju kot pripadnicam azijske skupine; Nikaragvi in Boliviji kot pripadnicama ameriške in karibske skupine; Sloveniji kot pripadnici vzhodnoevropske skupine ter Nizozemski kot pripadnici zahodnoevropske skupine.²⁶⁷ Italija in Danska, ki sta prejeli enako število glasov, sta se uvrstili v drugi krog, v katerem je večino glasov prejela Italija in s tem postala nova članica Sveta za človekove pravice. Drugi sedež vzhodnoevropske skupine je pripadel BiH, ki je tako premagala Belorusijo, proti kateri so že nekaj časa pred volitvami potekale glasne demonstracije s strani več kot štiridesetih NGO.²⁶⁸

Potrebno je poudariti, da je GA glede neizvolitve Belorusije spoštovala § 8 Resolucije 60/251, ki ji naroča, da se mora pri volitvah upoštevati prispevek kandidatka na področju varstva človekovih pravic in njihova prostovoljna zaobljuba o promociji človekovih pravic. Belorusija ni zgolj kršila človekovih pravic, temveč je celo onemogočila posebnemu poročevalcu za Belorusijo vstop v državo.²⁶⁹

---

²⁶⁶ <http://www.un.org/ga/61/elect/hrc/>.

²⁶⁷ Ibid.

²⁶⁸ HRW: UN: 'No' to Belarus on Rights Council; Election Marred by Closed Slates in Three Regions.

²⁶⁹ Ibid.

7.2. Dosedanje delo sveta

7.2.1. Redna zasedanja

Resolucija 60/251 določa, da se Svet sestaja na najmanj treh zasedanjih letno, ki ne smejo trajati manj kot 10 tednov skupaj.²⁷⁰ V prvem letu je svet opravil pet rednih zasedanj, kar pa lahko pripisujemo tudi povečanemu obsegu dela, saj je bilo potrebno do konca določiti modalitete UPR, kot tudi modalitete posebnih postopkov in postopka pritožbe. Poleg tega pa je Svet obravnaval tudi večje število kršitev človekovih pravic, ki so terjale takojšnje obravnavanje.

7.2.1.1. Prvo zasedanje

Na prvem zasedanju, ki je potekalo od 19. do 30. junija 2006, je Svet sprejel osem resolucij, tri odločitve in tri izjave predsedujočega.²⁷¹ Svet se je na zasedanju osredotočil predvsem na postopkovna vprašanja, kot so določitev dnevnih redov in programa dela za naslednjih dvanajst mesecev, ustanovitev postopka za pregled mandatov posebnih poročevalcev, Podkomisije in tajnega postopka 1503 in sprožitev procesa za ustanovitev univerzalnega obdobjnega pregleda.²⁷²

V zvezi z racionalizacijo mandatov in mehanizmov, ki jih je podedoval od Komisije, je Svet ustanovil medvladno delovno skupino s časovno neomejenim mandatom.²⁷³ Prav tako je ustanovil medvladno delovno skupino za določitev modalitet univerzalnega periodičnega pregleda.²⁷⁴

Svet je na zasedanju sprejel Deklaracijo o pravicah domorodnih ljudstev in Konvencijo proti prisilnim izginotjem in ju predložil GA v sprejem.²⁷⁵ Kljub dolgotrajnim posvetovanjem Svet ni uspel doseči kompromisnega besedila o petih pomembnih vprašanjih, kot so zasedena palestinska ozemlja, verska nestrpnost, mirovni sporazum za Darfur, podpisan v Abuji, migracije in zagovorniki človekovih pravic.²⁷⁶ Pakistan je nato v imenu Organizacije islamske konference predložil dva kratka sklepa o zasedenih

---

²⁷⁰ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 10.

²⁷¹ Izjava za javnost z dne 30. junija 2006: Svet za človekove pravice je zaključil prvo zasedanje.

²⁷² Upton, H.: The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges; 7 HRLR (2007); p. 36.

²⁷³ Izjava za javnost z dne 30. junija 2006: Svet za človekove pravice je zaključil prvo zasedanje.

²⁷⁴ Ibid.

²⁷⁵ Ibid.

²⁷⁶ Upton, H.: The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges; 7 HRLR (2007); p. 37.

palestinskih ozemljih in verski nestrpnosti, ki sta bila na glasovanju sprejeta ob koncu zasedanja.²⁷⁷ Zlasti sklep o verski nestrpnosti je problematičen, saj vsebuje določilo o »defamaciji religij«, kar implicira, da se človekove pravice nanašajo tudi na religijo in ne zgolj na posameznika.²⁷⁸

7.2.1.2. Drugo zasedanje

Drugo zasedanje, ki je potekalo od 19. septembra do 6. oktobra in 27. do 29. novembra 2006, je bilo večinoma posvečeno predstavitvi poročil posebnih poročevalcev, ki so bila sicer pripravljena za zadnje zasedanje Komisije, ki pa jih ta zaradi proceduralne narave tega zasedanja ni obravnavala.²⁷⁹ Potekale so konstruktivne razprave z Visoko komisarko za človekove pravice in poročevalci za posebne postopke tako glede tem kot držav, ob večjem sodelovanju NGO, kot je bilo to pod Komisijo.²⁸⁰ Svet je sprejel 18 besedil (o človekovih pravicah in dostopu do vode, ekstremni revščini, zasedeni Golanski planoti, pravici do resnice, nekompatibilnosti demokracije z rasizmom, izraelskih naselbinah na zasedenem palestinskem ozemlju, osebah, ki jim je odvzeta svoboda v okviru boja proti terorizmu, sodelovanju z Uradom visokega komisarja v Afganistanu in Nepal, učinkoviti implementaciji mednarodnih inštrumentov o človekovih pravicah in Darfurju).

Glede najpomembnejših tem (Darfur, Šri Lanka, Bližnji vzhod) so potekala zakulisna pogajanja za iskanje kompromisa, ki pa so rezultirala v proliferaciji različnih besedil osnutkov konvencij in sklepov.²⁸¹ Zato je predsednik Sveta v izjavi preložil dvajset osnutkov besedil na naslednje zasedanje.²⁸²

Predstavljeno je bilo poročilo o napredku delovnih skupin za določitev modalitet za univerzalni periodični pregled in glede racionalizacije mandatov in mehanizmov, podedovanih od Komisije. V zvezi z racionalizacijo mandatov in mehanizmov je bil sprejet generičen tekst.²⁸³

---

²⁷⁷ Ibid.

²⁷⁸ Ibid.

²⁷⁹ Upton, H.: *The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges*; 7 HRLR (2007); p. 38.

²⁸⁰ Ibid.

²⁸¹ Izjava za javnost z dne 30. junija 2006: Svet za človekove pravice je zaključil prvo zasedanje.

²⁸² Upton, H.: *The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges*; 7 HRLR (2007); p. 38.

²⁸³ Izjava za javnost z dne 29. novembra 2006: Svet je zaključil drugo zasedanje s sprejemom 18 dokumentov.

Svet je v postopku 1503 obravnaval situacijo človekovih pravic v Iranu, Kirgizistanu in Uzbekistanu in je odločil, da po tem postopku konča obravnavo situacije v Kirgizistanu.²⁸⁴

7.2.1.3. Tretje zasedanje

Tretje zasedanje se je začelo neposredno po drugem zasedanju 29. novembra in je potekalo do 8. decembra 2006.²⁸⁵ Uvodoma je Visoka komisarka za človekove pravice Louise Arbour prebrala sporočilo Generalnega sekretarja Kofija Annana, nato pa je predstavila svoje poročilo.²⁸⁶ Svet je sprejel šest resolucij in sklep (o situaciji človekovih pravic na zasedenih palestinskih ozemljih, o globalnih prizadevanjih za odpravo rasizma, ksenofobije, rasne diskriminacije in podobne netolerance ...) ter letno poročilo za GA.²⁸⁷ V okviru splošne razprave je bilo največ pozornosti namenjene problematiki Bližnjega vzhoda in razmeram v Darfurju. Nekatere izmed zahodnih držav so v svojih izjavah omenjale potrebo po sklicu izrednega zasedanja o Darfurju.²⁸⁸ Interaktivni dialog je potekal s Posebnim svetovalcem Generalnega sekretarja za preprečevanje genocida, z Raziskovalno komisijo za Libanon, misijami na zasedenih palestinskih ozemljih in o Deklaraciji o pravicah domorodnih ljudstev.²⁸⁹ Glede proceduralnih vsebin je potekal interaktivni dialog s štirimi posredniki za pregled mehanizmov in UPR.²⁹⁰ Razprava je potekala tudi o metodah dela in poslovniku.²⁹¹

7.2.1.4. Četrto zasedanje

Četrto zasedanje je potekalo od 12. marca do 5. aprila 2007.²⁹² Svet je na tem zasedanju sprejel deset resoluciji in štiri sklepe.²⁹³ Sprejete so bile Resolucije o Darfurju,

---

²⁸⁴ Ibid.

²⁸⁵ Izjava za javnost z dne 8. decembra 2006: Svet za človekove pravice zaključi tretje zasedanje, ki je bilo v glavnem posvečeno organizaciji prihodnjega dela.

²⁸⁶ Ibid.

²⁸⁷ Ibid.

²⁸⁸ Ibid.

²⁸⁹ Ibid.

²⁹⁰ Ibid.

²⁹¹ Ibid.

²⁹² Izjava za javnost z dne 30. marca 2007: Svet za človekove pravice zaključuje četrto zasedanje.

²⁹³ Ibid.

pravici do razvoja, globalizaciji, okrejitvi vloge OHCHR, o defamaciji religij itd.²⁹⁴ Sicer je bilo četrto zasedanje v znamenju številnih poročil posebnih postopkov in drugih poročil.²⁹⁵ Med njimi velja izpostaviti poročili misij na visoki ravni v Darfurju in zasedenih palestinskih ozemljih.²⁹⁶

Svet je nadaljeval pregled dela svojih mehanizmov in se seznanil s poročili o napredku medvladnih delovnih skupin o UPR in pregledu mandatov.²⁹⁷ Potekali so tudi tajni postopki 1503, pri čemer je Svet odločil, da preneha z obravnavo Irana in Uzbekistana.²⁹⁸

7.2.1.5. Peto zasedanje

Peto zasedanje, ki je zadnje zasedanje prvega cikla, je potekalo od 11. do 18. junija 2007.²⁹⁹ Svet je na njem sprejel osnutek paketa mehanizmov in postopkov (univerzalni obdobjni pregled, posebne postopke, svetovalni odbor SČP, postopek pritožb, agendo in okvirni program dela ter metode dela in pravila postopka svojega delovanja) in s tem zaključil prvo leto svojega obstoja, ki je bilo namenjeno predvsem izgradnji institucij Sveta.³⁰⁰ Paket mehanizmov in postopkov je predložil GA v sprejem.³⁰¹ Ta naj bi ga potrdila na svojem 62. zasedanju, ki se bo začelo 18. septembra 2007.³⁰²

7.2.1.6. Šesto zasedanje

Šesto zasedanje se je začelo 10. septembra 2007 in v času dokončanja te diplomske naloge še poteka.

---

²⁹⁴ Ibid.

²⁹⁵ Ibid.

²⁹⁶ Ibid.

²⁹⁷ Ibid.

²⁹⁸ Ibid.

²⁹⁹ <http://www.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/5session/index.htm>.

³⁰⁰ Report to the General Assembly on the fifth session of the Council: Institution building of the United Nations Human Rights Council.

³⁰¹ Ibid.

³⁰² Draft programme of work of the plenary for the sixty-second session of the General Assembly; v: Revitalization of the work of the General Assembly; Report of the Secretary-General; p. 7.

7.2.2. Izredna zasedanja sveta

Izredno zasedanje lahko po potrebi skliče član Sveta s podporo tretjine članov Sveta.³⁰³ Doslej so potekala štiri izredna zasedanja Sveta.

Prvo izredno zasedanje, ki je potekalo od 5. do 6. julija 2006, je bilo sklicano na zahtevo potrebnega števila držav zaradi »resnosti zaostrene situacije ter kršitev človekovih pravic na zasedenem palestinskem ozemlju, ki so posledica zadnje izraelske vojaške operacije proti palestinskemu ljudstvu«. ³⁰⁴ Na glasovanju je bila sprejeta resolucija, ki jo je predlagal Pakistan v imenu Organizacije islamske konference, proti kateri so sicer glasovale vse države EU.³⁰⁵

Drugo izredno zasedanje z dne 11. avgusta 2006 je bilo posvečeno napadu Izraela na cilje v Libanonu.³⁰⁶ Na glasovanju je bila sprejeta Resolucija o »kritični situaciji človekovih pravic v Libanonu, ki so jo povzročile izraelske vojaške operacije«. ³⁰⁷ Resolucija je ustanovila preiskovalno misijo visokih predstavnikov, da bi raziskala namerno ubijanje civilistov, o vrsti izraelskega orožja in skladnosti le-tega z mednarodnim pravom ter posledice izraelskih napadov na človeško življenje, premoženje, infrastrukturo in okolje.³⁰⁸ Tudi proti tej resoluciji so glasovale vse članice EU.³⁰⁹

Tudi tretje zasedanje z dne 15. novembra 2006 je bilo posvečeno izraelsko-palestinskemu konfliktu.³¹⁰ V resoluciji je Svet obsodil izraelsko pobijanje palestinskih civilistov v Beit hanounu in imenoval misijo visokih predstavnikov za ugotavljanje dejstev.³¹¹

---

³⁰³ GA Res. 60/251; Human Rights Council; § 10.

³⁰⁴ Upton, H.: The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges; 7 HRLR (2007); p. 38.

³⁰⁵ Ibid.

³⁰⁶ Ibid.

³⁰⁷ HRC Res. S-2/1; The grave situation of human rights in Lebanon caused by Israeli military occupation.

³⁰⁸ Ibid.

³⁰⁹ Upton, H.: The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges; 7 HRLR (2007); p. 38.

³¹⁰ Izjava za javnost z dne 15. novembra 2006: Svet odloči poslati v Beit hanoun nujno misijo visokih predstavnikov za ugotavljanje dejstev.

³¹¹ Ibid.

Na četrtem izrednem zasedanju, ki je potekalo od 12. do 13. decembra 2006, pa se je razpravljalo o krizi v Darfurju.³¹² Sprejeta je bila odločitev o napotitvi misije visokih predstavnikov v Darfur.³¹³

7.3. Odprta vprašanja

7.3.1. Ali je Svet uresničil svoja pričakovanja

Reforma Komisije je bila težko pričakovana in svetovna javnost je z velikim upanjem pozdravila ustanovitev Sveta za človekove pravice.³¹⁴ Vendar pa se je kmalu izkazalo, da je bila pretirana hvala novemu organu varstva človekovih pravic neupravičena.³¹⁵ Vse kaže, da se je v prvem letu svojega obstoja Svet za človekove pravice bolj kot z vprašanji kršitev človekovih pravic ukvarjal s procesnimi vprašanji. Do določene mere je to opravičljivo, saj mu je Resolucija 60/251 določila kratek, enoletni rok, v katerem je moral na novo oblikovati UPR ter reformirati posebne postopke in postopek pritožbe. Kljub temu je zanimivo, da na vseh petih zasedanjih ni uspel sprejeti konkretnih ukrepov glede nekaterih izmed najbolj perečih kršitev človekovih pravic današnjega časa. Tako je v prvem letu obstoja Svet uspel prezreti kršitve v državah, kot so Iran in Uzbekistan, po drugi strani pa je uspel obsoditi Izrael ne da bi se sploh dotaknil kršitev, ki jih je zakrivil Hezbolah in druge palestinske oborožene skupine.³¹⁶

Vendar razočaranje prvega leta ne sme zamajati vere v novi Svet. Resolucija 60/251 mu je dala bistveno večja pooblastila glede obravnavanja kršitev človekovih pravic, kot jih je imela nekdanja Komisija. Tudi nov sistem volitev lahko bistveno pripomore k učinkovitosti. Dokaz za to so zadnje volitve v Svet, na katerih je državam članicam ZN s skupnimi močmi uspelo preprečiti Belorusiji, da bi zavzela mesto v Svetu. Vendar pa je pred Svetom še dolga pot, ki pa ima na koncu vendarle lahko pozitiven izid. Svet ima v rokah vsa potrebna orožja za učinkovit boj proti kršiteljem človekovih pravic, vendar pa je na državah članicah, da ta orožja uporabijo.

---

³¹² Report on the Fourth Special Session of the Human Rights Council.

³¹³ Ibid.

³¹⁴ Hannum, H.: Reforming the Special Procedures and Mechanisms of the Commission on Human Rights, 7 HRLR (2007); p. 73.

³¹⁵ HRW: How to put UN Human Rights Council back on track.

³¹⁶ HRW: How to put UN Human Rights Council back on track; HRW: Don't write it off yet.

7.3.2. Svet kot principalni organ

Sistem Združenih narodov temelji na treh stebrih, ki jih določa Ustanovna listina. Ti stebri so: varnost, razvoj in človekove pravice. Medtem ko je varnost pokrival Varnostni svet, razvoj pa ECOSOC, je človekove pravice pokrivala samo Komisija za človekove pravice, ki je bila zgolj pomožni organ ECOSOC.³¹⁷ Reforma je človekove pravice vsaj deloma povzdignila na položaj, ki jim pripada, kajti po njej je organ, ki je pristojen za njihovo varstvo, prav tako Svet, v tem primeru, Svet za človekove pravice.³¹⁸ Logično nadaljevanje bi bila povzdignitev Sveta za človekove pravice v glavni organ ZN, vendar pa Resolucija 60/251 žal ni šla tako daleč. Postavitev Sveta med primarne organe ZN bi namreč definitivno dala večjo težo varstvu človekovih pravic, saj bi imel ta v tem primeru tudi mandat, da sam izdaja resolucije. Potrebno pa je opomniti, da povzdignitev Sveta med primarne organe zahteva spremembo Ustanovne listine, kar pa je dolgotrajen in zahteven proces, ki se mu želi večina držav izogniti.³¹⁹

Po drugi strani se moramo zavedati, da članstvo v Svetu po zdajšnji ureditvi ni univerzalno, zato obstaja bojazen, da bi se resolucije v tem primeru izdajale samo s strani določenega števila držav članic. Kljub temu da naj bi Svet sestavljale države z neomadeževano preteklostjo glede spoštovanja človekovih pravic, bi se lahko zgodilo, da v Svetu ne bi bile zastopane države z najbolj naprednimi mnenji s področja varstva človekovih pravic.

Univerzalno članstvo bi rešilo ta problem, zato menim, da bi morale države članice resno razmisliti najprej o razširitvi članstva v Svetu na vse članice ZN, nato pa še o povzdignitvi Sveta v primarni organ ZN.

---

³¹⁷ Secretary General Explanatory Note on HRC; p. 1.

³¹⁸ Ibid.

³¹⁹ Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; § 27.

8. Zaključek

Prvotno je suverenost držav za Komisijo predstavljala neprebojni oklep, ki so ga države kršiteljice izrabljale za zaščito pred nadzorstvenimi mehanizmi ZN. S proliferacijo multilateralnih mednarodnih pogodb o človekovih pravicah pa so le-te izstopile iz *domaine reserve* držav, kar se je odrazilo tudi v praksi Komisije, ki je začela postopoma preverjati stanje človekovih pravic v posameznih državah. Pri tem je razvila mehanizem posebnih postopkov, v katerih je prvotno obravnavala le kršitve v posameznih državah, kasneje pa se je usmerila tudi v obravnavanje stanj določenih pravic po celem svetu. Kljub dobri nameri pa so se vsi te mehanizmi izkazali za neučinkovite, saj so jih države s močno politično zaslombo izkoriščale za obračunavanje s svojimi nasprotnicami, same pa so se jim kot članice Komisije uspešno izogibale. Glasovi nezadovoljne svetovne javnosti so zaradi neučinkovitosti delovanja mehanizma varstva človekovih pravic postajali vedno glasnejši, kar je spodbudilo razmišljanja o temeljiti reformi sistema varstva človekovih pravic. Rezultat te reforme je bila nadomestitev neučinkovite Komisije z novoustanovljenim Svetom za človekove pravice, od katerega se je pričakovalo, da bo odpravil pomanjkljivosti, ki so pestile njegovo predhodnico. Nosilni steber reforme je univerzalni periodični pregled, popolnoma nov mehanizem, katerega naloga je izenačiti vse države pri preverjanju stanja varstva človekovih pravic.

Diplomsko nalogo lahko zaključim z ugotovitvijo, da je bila ustanovitev Sveta velik korak naprej na področju varstva človekovih pravic. Vendar pa prvo leto delovanja Sveta, ki se je ukvarjal predvsem s samim seboj oz. svojo institucionalno izgradnjo, jasno kaže, da je pot do učinkovitega varstva človekovih pravic še dolga. Menim, da je glavna grožnja učinkovitosti univerzalnega gremija za varstvo človekovih pravic različno pojmovanje le-teh znotraj posameznih skupin držav. Dokler se ta ne poenotijo, je utopično verjeti, da bo sistem deloval tako, kot so si to zamislili njegovi snovalci.

9. Seznam literature

9.1. Monografije

Alfredsson, Gudmundur; Grimheden, Jonas; Ramcharan, Bertram G.; de Zayas, Alfred (ed.): *International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller*; Martinus Nijhoff Publishers (2001).

Alston, Philip (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal*; Oxford: Clarendon Press (1992).

Epps, Valerie: *International Law*; Carolina Academic Press (2005).

9.2. Članki

Alston, Philip: *Critical Appraisal of the UN Human Rights Regime*; v: Alston, Philip: *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 1.

Alston, Philip: *Neither Fish nor Fowl: The Quest to Define the Role of the UN High Commissioner for Human Rights*; 2 *EJIL* (1997); p. 321.

Alston, Philip: *The Commission on Human Rights*; v: Alston, Philip (ed.): *The United Nations and human rights: a critical appraisal* (1992); p. 126.

Bossuyt, Marc: *The New Human Rights Council: A first appraisal*; 4 *Netherlands Quarterly of Human Rights* (2006); p. 551.

Brett, Rachel: *Role of NGOs – An Overview*; v: Alfredsson, Gudmundur; Grimheden, Jonas; Ramcharan, Bertram G.; de Zayas, Alfred (ed.); *International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller* (2001); p. 845.

Gaer, Felice D.: *A Voice not an Echo: Universal Periodic Review and the UN Treaty Body System*; 7 *HRLR* (2007); p. 109.

Ghanea, Nazila: *From UN Commission on Human Rights to UN Human Rights Council: One step forwards or two steps sideways?*; 55 *ICLQ* (2006); p. 695.

Hampson, Françoise J.: *An Overview of the Reform of the UN Human Rights Machinery*; 7 *HRLR* (2007); p. 7

Hannum, Hurst: *Reforming the Special Procedures and Mechanisms of the Commission on Human Rights*; 7 *HRLR* (2007); p. 73.

James, Mel: *The Country Mechanisms of the United Nations Commission on Human Rights, The Universal Declaration of Human Rights: fifty years and beyond* (1999); p. 75.

Mukherjee, Bhaswati: United Nations High Commissioner for Human Rights: Challenges and Opportunities; v: Alfredsson, Gudmundur; Grimheden, Jonas; Ramcharan, Bertram G.; de Zayas, Alfred (ed.); International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 391.

Pennegård, Ann Marie Bolin: Overview over Human Rights – The Regime of the UN; v: Alfredsson, Gudmundur; Grimheden, Jonas; Ramcharan, Bertram G.; de Zayas, Alfred (ed.); International Human Rights Mechanisms, Essays in honour of Jakob Th. Möller (2001); p. 19.

Rodley, sir Nigel: United Nations Human Rights Treaty Bodies and Special Procedures of the Commission on Human Rights – Complementary or Competition?; 4 HRQ (2005); p. 882.

Scanella, Patrizia; Splinter, Peter: The United Nations Human Rights Council: A Promise to be fulfilled; 7 HRLR (2007); p. 41.

Sinha, Manoj Kumar: Commission on Human Rights to Human Rights Council: A Long Journey; 46 Indian Journal of International Law (2006); p. 265.

Upton, Helen: The Human Rights Council: First Impressions and Future Challenges; 7 HRLR (2007); p. 29.

9.3. UN Dokumenti

ECOSOC Resolucija 1503; UN Doc. E/4832/Add.1 (1970).

ECOSOC Resolucija 1996/31; UN Doc. E/1996/96 (1996).

GA Resolucija 48/134: UN Doc A/RES/48/134 (1993); Principles relating to the status and functioning of national institutions for protection and promotion of human rights.

GA Resolucija 48/141; UN Doc A/RES/48/141 (1995); High Commissioner for the promotion and protection of all human rights.

GA Resolucija 60/1; UN Doc A/RES/60/1 (2005); 2005 World Summit Outcome.

GA Resolucija 60/251; UN Doc A/RES/60/251 (2006); Human Rights Council.

HRC Resolucija 5/1; UN Doc A/HRC/5/21 (2007); Institution Building of the United Nations Human Rights Council.

HRC Resolucija S-2/1; UN Doc A/61/52 at 108 (2006); The grave situation of human rights in Lebanon caused by Israeli military occupation.

Ustanovna listina Združenih Narodov, 59 Stat. 1031, TS No. 993 (1945).

9.4. Poročila

Human Rights Council, Explanatory note by the Secretary General, Addendum to In Larger Freedom, 23. maj 2005; UN Doc. A/59/2005/Add.1.

Human Rights Watch [HRW]: Don't write it off yet; 21. junij 2007.

HRW: How to put U.N. Rights Council back on track; 3. November 2006.

HRW: UN: 'No' to Belarus on Rights Council; Election Marred by Closed Slates in Three Regions; 17. maj 2007.

In Larger Freedom: towards development, security and human rights for all; Report of the Secretary General; Addendum; Human Rights Council; Explanatory Note by the Secretary General [Secretary General's Explanatory Note on HRC]; UN Doc. A/59/2005/ Add.1.

Kälin, W., Jimenez C.: Reform of the UN Commission on Human Rights; Institute of public law, University of Bern (2003).

Report of the High Level Panel on Threats, Challenges and Change; Note by the Secretary General; UN Doc. A/59/565 (2004).

Report of the Secretary General: In Larger Freedom: Toward Development, Security and Human Rights for All; UN Doc. A/59/2005 (2005) [In Larger Freedom Report].

Report of the Secretary General's High-Level Panel on Threats, Challenges and Change: A More Secured World: Our Shared Responsibility: A/59/565 (2004).

Report on the Fourth Special Session of the Human Rights Council; UN Doc A/HRC/S-4/5 (2007).

Report to the General Assembly on the fifth session of the Council: Institution building of the United Nations Human Rights Council; UN Doc. A/HRC/5/21 (2007).

Revitalization of the work of the General Assembly; Report of the Secretary-General: Draft programme of work of the plenary for the sixty-second session of the General Assembly; UN Doc. A/61/1015.

Summary of the open-ended informal consultations held by the Commission on Human Rights pursuant to Economic and Social Council decision 2005/217, prepared by the Chairperson of the sixty-first session of the Commission; A/59/847-E/2005/73 (2005).

9.5. Govori in izjave

GA Informal Consultations, Statement on Behalf of the European Union, New York, 6. februar 2006.

GA Report 59/2001; Human Rights Council, Explanatory note by the Secretary General, 23. maj 2005.

Secretary-General's address to the General Assembly, New York, 23. september 2003.

9.6. Razno

<http://www.ohchr.org/english/about/>; dne 16. septembra 2007.

<http://www.ohchr.org/english/bodies/chr/complaints.htm>; dne 16. septembra 2007.

<http://www.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/5session/index.htm>; dne 16. septembra 2007.

<http://www.ohchr.org/english/bodies/index.htm>; dne 16. septembra 2007.

<http://www.un.org/ga/61/elect/hrc/>; dne 16. septembra 2007.

Izjava za javnost z dne 30. junija 2006, Svet za človekove pravice je zaključil prvo zasedanje; dostopno na:

<http://www.unhchr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view01/13C5B111105739B5C125719F0077680D?opendocument>; dne 16. septembra 2007.

Izjava za javnost z dne 15. novembra 2006: Svet odloči poslati v Beit hanoun nujno misijo visokih predstavnikov za ugotavljanje dejstev; dostopno na:

<http://www.unhchr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view01/0BACBF5D0876ED54C125722700706F1C?opendocument>; dne 16. septembra 2007.

Izjava za javnost z dne 29. novembra 2006: Svet je zaključil drugo zasedanje s sprejemom 18 dokumentov; dostopno na:

<http://www.unhchr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view01/DFC10FDDA8CF4CC7C1257235005B20DB?opendocument>; dne 16. septembra 2007.

Izjava za javnost z dne 8. decembra 2006: Svet za človekove pravice zaključi tretje zasedanje, ki je bilo v glavnem posvečeno organizaciji prihodnjega dela; dostopno na:

<http://www.unhchr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view01/EBD46AEAE7294399C1257240007ACE43?opendocument>; dne 16. septembra 2007.

Izjava za javnost z dne 30. marca 2007, Svet za človekove pravice zaključuje četrto zasedanje; dostopno na:

<http://www.unhchr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view01/21184A0A02055F5BC12572AE005D09C6?opendocument>; dne 16. septembra 2007.

10.2. Priloga 2: Resolucija 60/251

United Nations

A/RES/60/251

General Assembly Distr.: General
3 April 2006**Sixtieth session**
Agenda items 46 and 120**Resolution adopted by the General Assembly***[without reference to a Main Committee (A/60/L.48)]***60/251. Human Rights Council***The General Assembly,*

Reaffirming the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including developing friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and achieving international cooperation in solving international problems of an economic, social, cultural or humanitarian character and in promoting and encouraging respect for human rights and fundamental freedoms for all,

Reaffirming also the Universal Declaration of Human Rights¹ and the Vienna Declaration and Programme of Action,² and recalling the International Covenant on Civil and Political Rights,³ the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights³ and other human rights instruments,

Reaffirming further that all human rights are universal, indivisible, interrelated, interdependent and mutually reinforcing, and that all human rights must be treated in a fair and equal manner, on the same footing and with the same emphasis,

Reaffirming that, while the significance of national and regional particularities and various historical, cultural and religious backgrounds must be borne in mind, all States, regardless of their political, economic and cultural systems, have the duty to promote and protect all human rights and fundamental freedoms,

Emphasizing the responsibilities of all States, in conformity with the Charter, to respect human rights and fundamental freedoms for all, without distinction of any kind as to race, colour, sex, language or religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status,

Acknowledging that peace and security, development and human rights are the pillars of the United Nations system and the foundations for collective security and well-being, and recognizing that development, peace and security and human rights are interlinked and mutually reinforcing,

¹ Resolution 217 A (III).

² A/CONF.157/24 (Part I), chap. III.

³ See resolution 2200 A (XXI), annex.

A/RES/60/251

Affirming the need for all States to continue international efforts to enhance dialogue and broaden understanding among civilizations, cultures and religions, and emphasizing that States, regional organizations, non-governmental organizations, religious bodies and the media have an important role to play in promoting tolerance, respect for and freedom of religion and belief,

Recognizing the work undertaken by the Commission on Human Rights and the need to preserve and build on its achievements and to redress its shortcomings,

Recognizing also the importance of ensuring universality, objectivity and non-selectivity in the consideration of human rights issues, and the elimination of double standards and politicization,

Recognizing further that the promotion and protection of human rights should be based on the principles of cooperation and genuine dialogue and aimed at strengthening the capacity of Member States to comply with their human rights obligations for the benefit of all human beings,

Acknowledging that non-governmental organizations play an important role at the national, regional and international levels, in the promotion and protection of human rights,

Reaffirming the commitment to strengthen the United Nations human rights machinery, with the aim of ensuring effective enjoyment by all of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development, and to that end, the resolve to create a Human Rights Council,

1. *Decides* to establish the Human Rights Council, based in Geneva, in replacement of the Commission on Human Rights, as a subsidiary organ of the General Assembly; the Assembly shall review the status of the Council within five years;

2. *Decides* that the Council shall be responsible for promoting universal respect for the protection of all human rights and fundamental freedoms for all, without distinction of any kind and in a fair and equal manner;

3. *Decides also* that the Council should address situations of violations of human rights, including gross and systematic violations, and make recommendations thereon. It should also promote the effective coordination and the mainstreaming of human rights within the United Nations system;

4. *Decides further* that the work of the Council shall be guided by the principles of universality, impartiality, objectivity and non-selectivity, constructive international dialogue and cooperation, with a view to enhancing the promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development;

5. *Decides* that the Council shall, inter alia:

(a) Promote human rights education and learning as well as advisory services, technical assistance and capacity-building, to be provided in consultation with and with the consent of Member States concerned;

(b) Serve as a forum for dialogue on thematic issues on all human rights;

(c) Make recommendations to the General Assembly for the further development of international law in the field of human rights;

(d) Promote the full implementation of human rights obligations undertaken by States and follow-up to the goals and commitments related to the promotion and

protection of human rights emanating from United Nations conferences and summits;

(e) Undertake a universal periodic review, based on objective and reliable information, of the fulfilment by each State of its human rights obligations and commitments in a manner which ensures universality of coverage and equal treatment with respect to all States; the review shall be a cooperative mechanism, based on an interactive dialogue, with the full involvement of the country concerned and with consideration given to its capacity-building needs; such a mechanism shall complement and not duplicate the work of treaty bodies; the Council shall develop the modalities and necessary time allocation for the universal periodic review mechanism within one year after the holding of its first session;

(f) Contribute, through dialogue and cooperation, towards the prevention of human rights violations and respond promptly to human rights emergencies;

(g) Assume the role and responsibilities of the Commission on Human Rights relating to the work of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, as decided by the General Assembly in its resolution 48/141 of 20 December 1993;

(h) Work in close cooperation in the field of human rights with Governments, regional organizations, national human rights institutions and civil society;

(i) Make recommendations with regard to the promotion and protection of human rights;

(j) Submit an annual report to the General Assembly;

6. *Decides also* that the Council shall assume, review and, where necessary, improve and rationalize all mandates, mechanisms, functions and responsibilities of the Commission on Human Rights in order to maintain a system of special procedures, expert advice and a complaint procedure; the Council shall complete this review within one year after the holding of its first session;

7. *Decides further* that the Council shall consist of forty-seven Member States, which shall be elected directly and individually by secret ballot by the majority of the members of the General Assembly; the membership shall be based on equitable geographical distribution, and seats shall be distributed as follows among regional groups: Group of African States, thirteen; Group of Asian States, thirteen; Group of Eastern European States, six; Group of Latin American and Caribbean States, eight; and Group of Western European and other States, seven; the members of the Council shall serve for a period of three years and shall not be eligible for immediate re-election after two consecutive terms;

8. *Decides* that the membership in the Council shall be open to all States Members of the United Nations; when electing members of the Council, Member States shall take into account the contribution of candidates to the promotion and protection of human rights and their voluntary pledges and commitments made thereto; the General Assembly, by a two-thirds majority of the members present and voting, may suspend the rights of membership in the Council of a member of the Council that commits gross and systematic violations of human rights;

9. *Decides also* that members elected to the Council shall uphold the highest standards in the promotion and protection of human rights, shall fully cooperate with the Council and be reviewed under the universal periodic review mechanism during their term of membership;

A/RES/60/251

---

10. *Decides further* that the Council shall meet regularly throughout the year and schedule no fewer than three sessions per year, including a main session, for a total duration of no less than ten weeks, and shall be able to hold special sessions, when needed, at the request of a member of the Council with the support of one third of the membership of the Council;

11. *Decides* that the Council shall apply the rules of procedure established for committees of the General Assembly, as applicable, unless subsequently otherwise decided by the Assembly or the Council, and also decides that the participation of and consultation with observers, including States that are not members of the Council, the specialized agencies, other intergovernmental organizations and national human rights institutions, as well as non-governmental organizations, shall be based on arrangements, including Economic and Social Council resolution 1996/31 of 25 July 1996 and practices observed by the Commission on Human Rights, while ensuring the most effective contribution of these entities;

12. *Decides also* that the methods of work of the Council shall be transparent, fair and impartial and shall enable genuine dialogue, be results-oriented, allow for subsequent follow-up discussions to recommendations and their implementation and also allow for substantive interaction with special procedures and mechanisms;

13. *Recommends* that the Economic and Social Council request the Commission on Human Rights to conclude its work at its sixty-second session, and that it abolish the Commission on 16 June 2006;

14. *Decides* to elect the new members of the Council; the terms of membership shall be staggered, and such decision shall be taken for the first election by the drawing of lots, taking into consideration equitable geographical distribution;

15. *Decides also* that elections of the first members of the Council shall take place on 9 May 2006, and that the first meeting of the Council shall be convened on 19 June 2006;

16. *Decides further* that the Council shall review its work and functioning five years after its establishment and report to the General Assembly.

*72nd plenary meeting
15 March 2006*